У НУМАРЫ:

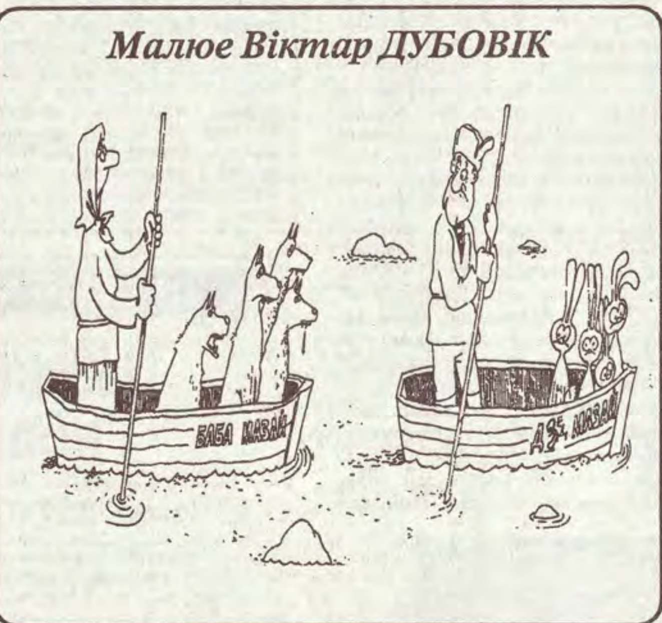
БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

24 верасня 1994 г.
Субота
№ 104 (13821)
Кошт у розніцу 10 рублёў
Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

З 16 па 26 верасня ў Мінску знаходзіцца дэлегацыя нямецкіх журналістаў, якія прыехалі з буйнейшых гарадоў Германіі — Берліна і Гамбурга. Амаль усе з іх (а ўсяго — 8 чалавек) упершыню прыехалі на Беларусь. Старажытны Нясвіж, Хатынь, Курган Славы, мінскія тэатры і цырк — усё гэта ўвайшло ў "праграму наведвання" нашых нямецкіх калег.

Ну і, безумоўна, сустрэчы з маладымі беларускімі журналістамі, абмен вопытам, першыя ўражанні ад беларускай зямлі, ды і проста размова пра самыя надзённыя пытанні, якія хвалююць моладзь Беларусі і Германіі.

Кур'ер "ЧЗ"

Журналісты будуць з Законам?

Звыш 50 асноўных пытанняў будуць разгледжаны на сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, якая пачне працаваць у аўторак, 27 верасня. Дэпутатам трэба таксама ўнесці змяненні і дапаўненні больш чым у 30 заканадаўчых актаў, ратыфікаваць каля 20 міжнародных пагадненняў.

Гэтыя лічбы назваў першы намеснік старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Вячаслаў Кузняцоў, адкрываючы 20 верасня чарговае пасяджэнне парламенцкага Кансультатыўнага савета. Сярод іншых пытанняў пасля вострай дыскусіі было вырашана вынесці законапраект аб сродках масавай інфармацыі на цяперашнюю сесію.

Поўная далярызацыя

У рэспубліцы адбылася поўная далярызацыя эканомікі. Такое прызнанне зрабіў старшыня праўлення Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч.

Паводле слоў галоўнага банкіра рэспублікі, на 1 верасня бягучага года аб'ём укладанняў у валюту зробленых прадпрыемствамі сродкаў склаў да 50 працэнтаў ад грашовай масы ў беларускіх рублях. Для захавання грошай ад інфляцыі прадпрыемствы проста заключаюць фіктыўныя кантракты, пад якія закупляюць на біржы валютныя сродкі і кладуць іх на дэпазітныя рахункі. Толькі па гэтай прычыне попыт на даляры ЗША штотыднёва перавышае прапанаванне больш чым на 10 мільёнаў даляраў. Акрамя таго, павышаецца попыт на нямецкія маркі і расійскія рублі. У Нацыянальнага банка няма неабходнай колькасці валютных рэзерваў, каб ураўнаважыць шалі попыту і прапанавання і тым самым стабілізаваць курс валют. Як заўважыў Станіслаў Антонавіч, да ўсяго сказанага трэба яшчэ дадаць ад 22 да 66 мільярдаў рублёў, якія штомесяц застаюцца незапатрабаванымі ў кашальках насельніцтва рэспублікі. Банкір выказаў надзею, што гэта праблема можа вырашыцца з дапамогай указа прэзідэнта, у якім прадугледжваецца поўная канфіскацыя валютных сродкаў з рахункаў тых прадпрыемстваў, якія набылі валюту толькі ў якасці сродку накаплення, а не для набыцця неабходных рэспубліцы тавараў.

Юбілей вобласці

Роўна паўстагоддзя прайшло з дня ўтварэння Гродзенскай вобласці.

Створана яна 20 верасня 1944 года Указам прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР. Тады ў яе склад увайшлі 6 раёнаў і горад Гродна былой Беластоцкай вобласці, 7 раёнаў і горад Ліда тагачаснай Баранавіцкай, адзін раён Брэсцкай абласцей. З нагоды гэтага паўвекавога юбілею на 23 верасня ў памяшканні Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра намечаны ўрачысты сход. На яго запрошаны прадстаўнікі працоўных калектываў і грамадскасці, група дэпутатаў. Чакаецца ўдзел дэлегацый з усіх абласцей рэспублікі і горада Мінска, а таксама з Калінінградскай вобласці і польскіх гарадоў Беласток і Сувалкі.

Артуру ВОЛЬСКАМУ – 70!

Чырваназменаўцы 90-х шчыра віншуюць свайго былога калегу Артура Вольскага з юбілеем!

Зычым Вам моцнага здароўя, шчасця ў асабістым жыцці, плёну ў творчасці і жадаем заўсёды адчуваць сябе маладым прыгожым чырваназменаўцам, які часова знаходзіцца ў працяглай камандзіроўцы ад сваёй роднай маладзёжнай газеты, пра што вы так цудоўна сказалі ў сваім вершы "Камандзіроўка".

Легкавікі "лечаць" у вёсцы

Паўтара года назад у вёсцы Пціч, што на Петрыкаўшчыне, адкрылася сучасная станцыя тэхабслугоўвання легкавікоў усіх марак. Кліентам тут прапануюцца зварачныя і бляхарныя работы, рамонт рухавікоў і агрэгатаў, рэгуліроўка схаджэння і развалу колаў, афарбоўка аўтамабіляў.

За гэты час вернута "другое жыццё" паўсотні "жыгулёўскіх" рухавікоў і такой жа колькасці кузаваў. Нараканняў у заказчыкаў на якасць работ няма. Нездарма на асобныя іх віды ёсць запіс на два месяцы наперад.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

Жывуць у Лепелі прывіды...

Павыбіваныя вокны, напаўразбураныя, парасцяганыя на цэглу сцены — лепшага прытулку для зданяў не прыдумаеш. Ці не таму аблюбавалі яны Лепель. Апошнім часам у горадзе прыбаўляецца закінутых, нікому не патрэбных будынкаў. Да славутага інтэрната гідрамеліярацыйнага тэхнікума, дзе прывіды кватаруюць ужо не адзін год, дабавіліся будынак былой аптэкі, памяшканні былой райбальніцы. Хто наступны?

Арандаваць цагляных "нябожчыкаў" ніхто не хоча, а прадаваць іх няма разліку: плануецца на іх месцы будаваць новыя дамы, а пасля зноў выкупляй участак. Дый хто купіць такія пакалечаныя будынкі?! Хіба зданi?

А ў Бешанковічах яны б атруціліся

Мяркуйце самі, толькі адно раённае вытворчае аб'яднанне жыллёва-камунальнай гаспадаркі выкідвае тут за суткі каля 1200 кубаметраў брудных сцёкаў. У гарпасёлку няма цэнтралізаванай сістэмы каналізацыі. А лакальныя каналізацыйныя сістэмы будаваліся тут яшчэ пры цары Кесары, як свет гарэў, а саломаю тушылі. А ў выніку брудная вада сцякае ў адкрытыя вадаёмы, водакрыніцы. Акрамя таго, у райцэнтры высякаюцца дрэвы, запушчаны паркі.

Раённая інспекцыя па экалогіі б'е трывогу, але да яе тут мала хто прыслухоўваецца.

Уладзімір МІХНО.

СПОРТ

"Раўбічы" трубяць збор

Завяршаецца юбілейны тыдзень, прысвечаны 20-годдзю Алімпійскага спарткомплексу Беларусі. У яго рамках у Раўбічах сёння адбудзецца грандыёзнае спартыўнае свята, галоўным спонсарам якога стаў прэзідэнт прыватнай фірмы "Сатурн" Анатоль Навумовіч.

У суботняй праграме: паказальныя выступленні біятланістаў, канькабежцаў, майстроў фрыстайла і мастацкай гімнастыкі, скачкі з лыжнага трампліна. Зразумела, што з-за адсутнасці снегу спартсмены будуць вымушаны замест зімовых лыжаў і канькоў задавольвацца ролікавымі. А на "дэсерт" падрыхтаваны канцэрт Аляксандра Саладухі. Уваход на свята будзе свабодным. Пачатак у 11.00.

Андрэй ВАСІЛЬЕЎ.

* * *

ГІМНАСТЫКА. Па саставу ўдзельнікаў праведзеныя спаборніцтвы на кубак Беларусі па спартыўнай гімнастыцы маглі прэтэндаваць на міжнародны турнір самага высокага рангу.

На п'едэстал спартыўнага комплексу "Працоўныя рэзервы" выходзілі абсалютныя чэмпіёны свету і Еўропы, пераможцы алімпійскіх гульняў у асобных практыкаваннях. Сярод іх не было толькі славутага Віталя Шчэрбы, які трэніруецца па індывідуальнаму плану. А цікавасць да гэтых спаборніцтваў падагравалася маючым адбыцца чэмпіянатам свету, дзе зборная нашай рэспублікі ўпершыню выступіць асобнай камандай. Вось чаму так уважліва назіралі за выступленнямі гімнастаў дзяржтрэнеры зборных Антаніна Кошаль і Сяргей Шынкар. На іх думку, асноўны састаў каманды ўжо ёсць, хоць дзверы ў зборную адчынены і для іншых. А славалюбівых спартсменаў дастаткова. У камандным заліку лепшымі былі гімнасты Мінска, а ў асабістым – першынстваваў Іван Іванкоў.

БЕЛІНФАРМ.

Курсы валют на 23 верасня

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	4100	4250	2624	2730
"Бел-бізнесбанк"	4080	4250	2600	2750
"Дукат"	4000	4200	2570	2700

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

Час высокай рыторыкі

□ **Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"**

Адносна кароткае і вымушанае маўчанне прэзідэнта, абумоўленае нечаканым пагаршэннем стану здароўя, засталося адметай мінулага дня. Удзел у планавых мерапрыемствах, шэраг сустрэч, інтэрв'ю, падпісанне чарговых указаў, урэшце, вялікая прэс-канферэнцыя для айчынных і замежных журналістаў павінны былі прадэманстраваць і прадэманстравалі: беларускі лідэр зноў у форме.

Прычым, у сваіх дзеяннях і заявах па-ранейшаму застаецца палітыкам паслядоўным, імкнучыся захоўваць вобраз, які склаўся яшчэ ў парламенцкія гады і пакрыўся пазалотай славы пасля перамогі на выбарах. Відавочна, выхад з гэтага вобраза абаронцы інтарэсаў простых людзей цяпер падаецца прэзідэнту не толькі немагчымым, а і пагрозлівым. Хаця, безумоўна, узяўшы ў разлік агульнавядомую шчырасць першай асобы, можна не сумнявацца ў тым, што менавіта "немагчымасць" правядзення ненароднай палітыкі, вялізнае жаданне рэалізаваць перадвыбарчыя абяцанні якраз і з'яўляюцца дамінантай паводзін і прадказальнасці знаёмага вобраза. Мабыць, такія прадказальнасць і паслядоўнасць дапамогуць прэзідэнту прайсці па калідору рэформ да той мяжы, адкуль стане бачным святло перамен. Мабыць, не разбурыцца на гэткім шляху і крыштальны вобраз – час пакажа (ён, як вядома, не празрысты). Пакуль жа, напярэдадні адкрыцця парламенцкай сесіі, па ўсіх прыкметах надышоў час высокай рыторыкі. Прэзідэнт вызначае сваю пазіцыю, не ахутваючы бліжэйшыя крокі і дзеянні ў перспектыве нейкім таямнічым покрывам, што таксама важна. Дыстанцыя ад слова да яго натуралізацыі вялікая, аднак прынцып галоснасці ў палітыцы заўсёды меў вагу і значэнне. Асаблівы сэнс набывае ён перад немінучым узмацненнем палітычнага і каляпалітычнага напалу на сесіі. Відаць, у прэзідэнцкім акружэнні добра разумеюць небяспечную верагоднасць, калі парламенцкая большасць (меншасць?) сама створыць умовы, пры якіх паміж рознаполюснымі краямі грамадства можа прайсці іскра, пагражаючы пажарам. Каму гэта патрэбна? Можна сказаць з упэўненасцю – не прэзідэнту. Такім чынам, пакуль правячыя вярхі адной галіны ўлады завяршаюць падрыхтоўку да пасяджэнняў, дзе "трыбуна публічнасці" аўтаматычна трапіць у фокус грамадскай увагі, прэзідэнт, прэм'ер і іншыя прыхільнікі ўлады прэзідэнцкай даюць апошнія каментарыі і інтэрв'ю. Але іхнія галасы гучаць не ў маналітным хоры, бо першае ж выступленне Аляксандра Лукашэнкі на нарадзе старшынь абласных, гарадскіх і раённых Саветаў стала нібыта сігналам для актывізацыі палітычнага жыцця. Між тым, прэзідэнцкая прамова, прысвечаная пытанням рэформы сістэмы дзяржаўнага кіравання і ролі мясцовых органаў улады ў пераадоленні крызісу, выглядае як праграмны дакумент.

Цяпер склалася сітуацыя, калі адраджэнне эканомікі немагчыма без добра прадуманай і праводзімай з пачуццём адказнасці перад народам рэформы сістэмы дзяржаўнага кіравання, зазначыў прэзідэнт. Падкрэсліўшы, што пачатак рэформы быў пакладзены прыняццем новай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і ўвядзеннем прэзідэнцкай пасады, Аляксандр Лукашэнка гаварыў пра неабходнасць стварэння і прынцыпова новай вертыкалі ўлады. Любая ўладная вертыкаль у дзяржаве ўтвараецца не толькі з цэнтральных рэспубліканскіх органаў, а і мясцовых. Эфектыўнасць яе работы ў цэлым залежыць ад таго, як працуе кожнае звяно гэтага ланцужка. Значную частку прамовы заняў аналіз першых палутара месяцаў дзейнасці прэзідэнта і каманды (паралельна з фарміраваннем прэзідэнцкай адміністрацыі і Кабінета Міністраў вырашалася другая галоўная задача, звязаная, так бы мовіць, з эканамічнай канкрэтыкай). Адразу ж пасля абрання прэзідэнт звярнуўся да мясцовых органаў улады з прапановай дапамагчы яму ў навядзенні элементарнага парадку, аднак адказам было раўнадушнае маўчанне, якое можна вызначыць як суб'ектыўны фактар крызісу сістэмы ўлады. Але не толькі. Аб'ектыўная канстанта абумоўлена тым, што разбурылася старая сістэма дзяржаўнага кіравання. Таму і неабходна нанова будаваць уладную вертыкаль, бо рэальныя вынікі рэфармавання напрамую залежаць ад яе эфектыўнасці. Тут не абысціся без пацвярджэння Вярхоўным Саветам вяршэнства Канстытуцыі над асноўным зводам астатніх законаў, якія не ўлічваюць існавання прэзідэнцкай пасады. Вялікую ўвагу ўдзяліў прэзідэнт і галоўнаму прыярытэту дзяржаўнага будаўніцтва – стварэнню мадэлі нацыянальнай эканомікі. Вышэйшае бачыцца менавіта ў стварэнні эфектыўнай вертыкалі выканаўчай улады, здольнай забяспечыць рэалізацыю палітыкі рынкавага рэфармавання эканомікі.

Дарэчы, эканамічны стан рэспублікі і прагматычная мэтазгоднасць прадыктавалі неабходнасць удзелу Лукашэнкі ў рабоце IV Асамблеі дзелавых колаў Беларусі, дзе прэзідэнт заявіў: прадпрымальніцтву ў нас адназначна быць. У кулуарах асамблеі ён даў эксклюзіўнае інтэрв'ю БЕЛІНФАРМу і, у прыватнасці, закрануў пытанне аб узаемаадносінах з Расіяй, паведаміў, што ў хуткім часе будзе падпісаны ўказ аб амністыі грашовых валютных сродкаў юрыдычных асоб.

Падзея тыдня – прэс-канферэнцыя беларускага кіраўніка (працягласцю каля трох гадзін). Адбылася яна вечарам 20 верасня ў Нацыянальным прэс-цэнтры. Здаецца, Аляксандр Лукашэнка адказаў на ўсе пытанні, якія цікавілі прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі. Іх, пытанняў да прэзідэнта, накапілася многа. Па традыцыі, што склалася, прагучалі шчырыя і падрабязныя адказы. З першых вуснаў журналісты пачулі ацэнкі праблем – ад агульнадзяржаўных да даволі вузкіх і лакальных, нават асабістых. Бадай, галоўная навіна: падрыхтавана спецыяльнае пасланне парламенту, у якім выкладзена бачанне прэзідэнцкай камандай шляхоў выхаду з крызісу, у якасці дадатку дэпутаты атрымаюць поўны тэкст праграмы неадкладных мер. Праз некалькі дзён яна стане здабыткам галоснасці, а на брыфінгу прэзідэнт паўтарыў думку, выказаную пад час сустрэчы з кіраўнікамі мясцовых Саветаў: адраджэнне эканомікі немагчыма без рэформы сістэмы дзяржаўнага кіравання. Мяркуецца, што многія функцыі (з цягам часу і ўсе) абласных Саветаў пяройдуць у сферу кампетэнцыі раённых структур. Пацверджаны таксама намер прызначаць кіраўнікоў выканкамаў, тады прэзідэнцкая вертыкаль набудзе сапраўдную эфектыўнасць (зразумела, пры адпаведным кантролі за адміністрацыяй на месцах з боку Саветаў). Значную ўвагу ўдзяліў прэзідэнт праблемам узаемаадносін з Расіяй, іх ускладняюць узнікшыя пры ўрадзе Кебіча запазычанасці (каля 500 мільёнаў даляраў), аднак у цэлым на пытанне трэба глядзець, безумоўна, шырэй. Лукашэнка выказаўся за больш грунтоўнае аб'яднанне рэспублік былога Саюза, падкрэсліўшы: яно магчыма "толькі тады, калі мы пачнём збліжацца не ў палітычным, а ў эканамічным плане". Шэраг пытанняў тычыўся фігур палітычнай эліты, у тым ліку персаналій старой і новай улады, узаемаадносін іх з прэзідэнтам.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ

Дзень нараджэння прыватызацыі

□ **Павел СІМАНАЎ, "ЧЗ"**

29 верасня 1993 года адбыўся першы ў рэспубліцы адкрыты аўкцыён у рамках праграмы малой прыватызацыі ў горадзе Брэсце, у распрацоўцы і рэалізацыі якой удзельнічалі эксперты Міжнароднай фінансавай карпарацыі па запрашэнню ўрада рэспублікі. Другім горадам, што ажыццявіў "брэсцкую мадэль" стаў Гродна, які падпісаў з МФК ў канцы сакавіка гэтага года дагавор аб супрацоўніцтве.

Усяго за прайшоўшы год пры ўдзеле карпарацыі на Беларусі было праведзена 12 аўкцыёнаў, у час якіх было прададзена 87 аб'ектаў. Агульная сума продажу склала каля 4,7 мільярда (з улікам дэнамінацыі). Гэтыя сродкі былі выкарыстаны для рэалізацыі сацыяльных праграм Брэста і Гродна: будаўніцтва бальніц, жылля, школы, паляпшэння работы аб'ектаў гарадской і камунальнай гаспадаркі, транспарту і г.д.

Прайшоўшыя ў рэспубліцы аўкцыёны даказалі, што гэта найбольш справядлівы спосаб прыватызацыі, а таксама магчымасць знайсці лепшага гаспадара для прадпрыемства.

Напрыклад, брэсцкі магазін "АССТор", які гандляваў раней звычайным наборам харчовых тавараў. Адразу пасля прыватызацыі тут зрабілі капітальны рамонт і за кошт рэканструкцыі службовых памяшканняў адкрылі дадатковы аддзел хлебабулачных вырабаў, рэалізуемых па дзяржаўных цэнах. Дзякуючы гэтаму магазін стаў "сваім" і для людзей з невялікім дастаткам. Заключылі дагаворы на прамую пастаўку сыроў з Галандыі, і цяпер ні ў адным іншым гарадскім магазіне няма большага іх выбару. Адкрылі тут і новы аддзел па продажу прадметаў бытавой тэхнікі (пры гэтым могуць прыняць заказ і на тавар, які адсутнічае ў дадзены момант). У выніку замест скарачэння рабочых месцаў было створана 5 новых.

Гэта толькі адзін прыклад прадпрымальнасці новых уласнікаў, якія змаглі ўдыхнуць у стары магазін другое жыццё. А ў цэлым па рэспубліцы такіх прыкладаў шмат.

Поспехам і праблемам беларускай малой прыватызацыі была прысвечана прэс-канферэнцыя, арганізаваная Міністэрствам па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і Міжнароднай фінансавай карпарацыяй. У ёй узялі ўдзел намеснік міністра К.Раманоўскі і кіраўнік праекта па малой прыватызацыі з амерыканскага боку Стэфані Мілер.

Адкрываючы прэс-канферэнцыю, намеснік міністра падкрэсліў, што самыя цяжкія дні, калі стаяла пытанне пра спыненне працэсу прыватызацыі, засталіся ў мінулым. Сёння міністэрства выступае за яго ажыўленне і паскарэнне. К.Раманоўскі паведаміў таксама, што міністэрства падрыхтавала свой варыянт доўгачаканага "прыватызацыйнага" ўказа прэзідэнта і накіравала яго на разгляд.

У выступленні Стэфані Мілер прагучалі канкрэтныя лічбы, якія характарызуюць працэс малой прыватызацыі на Беларусі: у Брэсце і Гродна прыватызавана каля 50 працэнтаў так званага сацкультбыту, у той час, як у іншых гарадах – толькі каля 10 працэнтаў. Завяршаючы прамову, спадарыня Мілер выказала ўпэўненасць у тым, што яшчэ праз год міністэрства і карпарацыя запросяць журналістаў на імпрэзу, прысвечаную ўжо поўнаму завяршэнню малой прыватызацыі на Беларусі.

На прэс-канферэнцыі прагучаў таксама адказ на пытанне аб ходзе правядзення чэкавай прыватызацыі ў рэспубліцы. Прадстаўнікі міністэрства назвалі выпадкі, калі на некаторых прадпрыемствах спынілі выдачу даведак для налічэння прыватызацыйных чэкаў "мясцовай самадзейнасцю". Было падкрэслена, што чэкавая прыватызацыя ў нашай рэспубліцы працягваецца. У той жа час была названа несуцяшальная цана беларускіх прыватызацыйных чэкаў, якія дзе-нідзе можна купіць сёння ўсяго за 500 рублёў...

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"TV-5"

Дзяжурныя па выпуску
перакладчык
Людміла КАХАВЕЦ,
рэдактар
Наталля ВАЛАКІДА.

"Уорлднэт"

ГАІЦІ ДЭМАКРАТЫЗУЮЦЦА

На Гаіці адбыліся сутыкненні з паліцыяй.

Гаіцяне па-рознаму ўспрымаюць прыход былога прэзідэнта да ўлады. Прэзідэнт заявіў у інтэрв'ю, што спадзяецца ўстанавіць парадак у рэспубліцы, а таксама будзе праводзіць дэмакратызацыю грамадства.

КЛІЧУЦЬ НА ДАПАМОГУ НАТО

Прэм'ер-міністр Босніі і Герцагавіны прыбыў у Брусель.

Ён патрабуе ўмяшання НАТО ў ход вайны і ўдзелу НАТАўскіх войск у абароне Босніі і Герцагавіны.

"СЛАБЫХ" ПАДТРЫМАЮЦЬ НЕ ЎСЕ

Адбылося пасяджэнне камісіі Еўрапейскага саюза.

Галоўнае месца ў абмеркаванні заняло пытанне аб дапамозе слабаразвітым дзяржавам. Рашэнне аказаць дапамогу гэтым краінам падтрымалі ўсе дзяржавы Еўрапейскага саюза, акрамя Люксембурга і Ірландыі. Ірландыя пакуль не ў стане аказаць такую дапамогу. На яе рахунку шмат запазычанняў, хаця становішча ў дзяржаве ў апошнія гады значна палепшылася.

"Еўраньюс"

ХТО СТАРОЕ ЎСПОМНІЦЬ...

Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Дж.Мэйджар прыбыў у Паўднёва-Афрыканскую Рэспубліку.

Гэтая былая калонія з'яўляецца важным партнёрам для Англіі. У апошнія гады эканамічныя і палітычныя сувязі з ПАР былі перапынены. У час візіту Мэйджар выказаў спадзяванні, што паміж краінамі наладзіцца партнёрства.

ТРАГЕДЫЯ Ў СТАЛІЦЫ КІТАЯ

Невядомымі асобамі ў цэнтры Пекіна быў адкрыты агонь па джыпу, у якім знаходзіўся арабскі дыпламат і яго сын.

Бацька і сын загінулі. Пацярпелі таксама прахожыя. Многія з іх атрымалі цяжкія раненні. Паліцыі ўдалося схапіць злачынцаў, іх асобы пакуль не ўстаноўлены.

ВІННАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ – СВАБОДУ!

У той час, калі ў Бруселі праходзіла пасяджэнне міністраў сельскай гаспадаркі Еўрапейскага саюза, у Іспаніі 30 000 дэманстрантаў выйшлі на вуліцы з патрабаваннем адмяніць новыя рынчныя абмежаванні на вытворчасць віна.

Іспанія займае трэцяе месца (пасля Францыі і Італіі) па вытворчасці віна. У гэтым годзе было прынята рашэнне скараціць яго вытворчасць, бо штогод гэтага напітку выпускаецца на 1/3 больш, чым патрабуецца. У выніку прынятага рашэння 30 000 чалавек страцяць рабочыя месцы.

"Суперчэннэл"

НЕДАРЭЧНЫ ЭКСПАНАТ?

У ЗША падвяргаецца крытыцы рашэнне аб стварэнні экспазіцыі, прысвечанай амерыканскаму бамбардзіроўшчыку, з якога была скінута атамная бомба на Хірасіму.

Выстаўка раскажа пра апошні перыяд 2-й сусветнай вайны. Мяркуецца, што яна адкрыецца да 50-годдзя бамбардзіроўкі — 6 жніўня 1995 года — у цэнтральным музеі авіяцыі і аэранаўтыкі.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

СУЧАСНЫ ОФІС І БАНК

Міжнародны салон пад такой назвай прайшоў у Рэспубліканскім выставачным цэнтры.

Айчынныя і замежныя прадпрыемствы прадстаўлялі на ім узоры інфармацыйных тэхналогій, камп'ютэрнай і вылічальнай тэхнікі, сродкаў сувязі і тэлекамунікацый, аховы і сігналізацыі. Асобае месца ў экспазіцыі было адведзена спецыяльным сродкам абсталявання банкаў і офісаў, а таксама дэманстрацыі сучаснай мэблі.

Адначасова праводзіліся семінары па перспектывах аўтаматызацыі, банкаўскіх плацяжоў, па эфектыўнасці рэкламы і сучасных камп'ютэрных сетках.

ТУРБІЗНЕС ПРАЦВІТАЕ

Як паведамілі карэспандэнту "ЧЗ" у акцыянерным таварыстве "Белінтурыст", з 1 студзеня па 17 жніўня Беларусь па лініі "Белінтурыста" наведала 6400 замежных турыстаў, а нашых суайчыннікаў за 6 месяцаў бягучага года выехала 1538 чалавек, пераважна ў Балгарыю, Іспанію і на Кіпр.

Гэта даныя толькі адной турфірмы. Па Беларусі такіх фірм налічваецца каля 400.

ПА ІЗРАІЛЬСКАЙ ПРАГРАМЕ

Група беларускіх аграрнікаў накіравалася ў Ізраіль на пяцітыднёвыя курсы, якія знаёмяць з развіццём сельскай гаспадаркі гэтай краіны. Такую магчымасць яны атрымалі дзякуючы ізраільскай праграме міжнароднага супрацоўніцтва "МАШАВ", сутнасць якой у тым, што спецыялістам з розных краін прадастаўляецца магчымасць вывучыць вопыт Ізраіля ў самых розных галінах вытворчасці і навукі, пераважна тых, у якіх дасягнуты поспехі, прызнаныя ва ўсім свеце.

На рускай мове "МАШАВ" у першую чаргу арганізуе заняткі, прысвечаныя сельскагаспадарчай тэматыцы: агародніцтву, жывёлагадоўлі, аграметэралогіі...

Разгортванне "МАШАВ" на Беларусі стала адным з накірункаў дзейнасці ізраільскага пасольства ў рэспубліцы адразу ж пасля пачатку яго работы ў Мінску.

НОВАЯ ПАДАТКОВАЯ СІСТЭМА

Плануецца, што з 1 студзеня 1995 года ў Расіі пачне дзейнічаць новая падатковая сістэма. Да верасня ўрад Расійскай Федэрацыі завершыць распрацоўку пакета адпаведных мер і падрыхтуе ўсе дакументы па змяненню падатковага заканадаўства. Пра гэта паведаміў прэм'ер-міністр Віктар Чарнамырдзін.

Новая падатковая сістэма мяркуе павышэнне "збіраемасці" падаткаў, адначасовае зніжэнне падатковага цяжару ў цэлым, перанос цэнтру цяжару падаткаабкладання з прадпрыемстваў на фізічныя асобы.

Святлана КУЛІКОВА.

СУСВЕТНЫ БАНК НА УКРАІНЕ

Прэзідэнт Украіны Леанід Кучма сустрэўся з дырэктарам Еўрапейскага аддзялення Сусветнага банка Бэзілам Кавальскім і прадстаўніком Сусветнага банка на Украіне Даніэлем Каўфманам. Станоўчую ацэнку з абодвух бакоў атрымала сумесная работа нашых эканамічных структур з міжнароднымі фінансавымі органамі над праграмай рэфармавання ўкраінскай эканомікі. Работа гэта ўжо завяршаецца, а праграма павінна стаць асновай рэальнага супрацоўніцтва Міжнароднага валютнага фонду і Сусветнага банка з нашай дзяржавай. Як было адзначана на сустрэчы, да канца гэтага года павінен быць завершаны кансультацыйны працэс, каб Украіна, нарэшце, змагла атрымаць канкрэтную дапамогу ад міжнародных фінансавых колаў.

БЕЛІНФАРМ.

НА АТРЫМАННЕ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРЭМІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Сакрэт аднаго адкрыцця

□ **Вольга ШАЎКО, "ЧЗ"**

Гэты дзевяціпавярховы клінічны гмах у Мінску часта апошняя надзея для замучанага хворасцямі чалавека. За высокімі сценамі будынка смерць і боль не раз адступалі перад унікальнымі здольнасцямі, фантастычнай прафесійнай адоранасцю людзей, даўшых аднойчы клятву Гіпакрата. Слава і прызнанне таленту беларускіх медыкаў даўно ўжо бясспрэчныя на прасторах былога СССР і нават далёкага замежжа. А сёлета Беларускаму навукова-даследчаму інстытуту неўралогіі, неўрахірургіі і фізіятэрапіі спаўняецца 70 гадоў. Гэты час быў напоўнены імклівымі творчымі ўзлётамі для медыцынскага навуковага калектыву. І на працягу 15 гадоў інстытут з'яўляўся ў краіне галаўной установай па вывучэнню праблем захворванняў перыферычнай нервовай сістэмы. Лідэр у прафілактыцы і лячэнні хвароб свайго профілю, ён не раз займаў першыя месцы сярод роднасных НДІ, узнагароджваўся сцягамі, урадавымі граматамі, прэміямі. У рэспубліцы цяжка знайсці іншую навуковую медыцынскую ўстанову, дзе б працавала 6—7 дактароў навук адначасова. А галоўнае — іх тэарэтычныя працы маюць прынцыпова новае практычнае прымяненне ў медыцыне. Сёлетні юбілейны год для навукова-даследчага Інстытута неўралогіі, нейрахірургіі і фізіятэрапіі таксама плённы. Калектыў прафесіяналаў вылучаны на атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь за цыкл работ "Патагенез, клініка і дыягностыка неўралагічных праяўленняў астэахандрозу пазваночніка".

Іх шэсць, суіскальнікаў высокай узнагароды дзяржавы. Кожны — асоба ў навуцы, высакакласны спецыяліст у практыцы, шчодры на свае веды і майстэрства для калег.

Ігнат Пятровіч Антонаў — дырэктар інстытута, заслужаны дзеяч навукі, член-карэспандэнт Расійскай акадэміі медыцынскіх навук, акадэмік Акадэміі навук Беларусі, доктар медыцынскіх навук, прафесар, Народны ўрач Рэспублікі Беларусь, ганаровы грамадзянін горада Мінска. За кожным з гэтых тытулаў — карпатлівая праца, незвычайныя здольнасці, навуковы розум і бескарыслівая адданасць справе. Ігнат Пятровіч па праву стаіць на чале аўтарскага калектыву суіскальнікаў. Менавіта ён на працягу 15 гадоў кіраваў работай над аспектамі праблемы, вылучанай на дзяржаўную прэмію. Яшчэ ў 1957 годзе напісаў метадычную рэкамендацыю па ранняй дыягностыцы захворвання. Пад кіраўніцтвам Ігната Пятровіча 4 чалавекі з аўтарскага калектыву абаранілі доктарскія дысертацыі, адзін — кандыдацкую.

Што новага прыўнеслі ў медыцынскую навуку і практыку сваёй работай гэтыя вучоныя-медыкі? Гаворачы навуковай мовай, яны: "У выніку клініка-эксперыментальных, імуналагічных, біяхімічных, гарманальных, марфалагічных, гістахімічных, генетычных, электрафізіялагічных і рэнтгеналагічных даследаванняў упершыню распрацавалі інтэгральную канцэпцыю патагенезу і санагенезу астэахандрозу пазваночніка і ўзнікаючых пры ім неўралагічных парушэнняў, а таксама іх рэцыдываў і рэмісій з пазіцый парушэння розных функцыянальных сістэм — цэласнага арганізма". Бясспрэчна, гэткая складаная навуковая фармулёўка недасведчанаму чалавеку амаль нічога не скажа па сутнасці. А, між іншым, праца вучоных мае важнае значэнне для тых, хто пакутуе на дыскагенныя радыкуліты, астэахандрозы, розныя захворванні дробных суставаў пазваночніка. У апошні час гэтыя хваробы сталі праблемай стагоддзя. Ад боляў у паясніцы і спіне церпіць амаль палова насельніцтва планеты. А калі ўзяць узрост 50—60 гадоў, дык і ўсе 80 працэнтаў. Хвароба развіваецца часцей за ўсё так: дзесьці пасля 25 гадоў чалавек адчувае боль у пазванках, які да 40 гадоў змяншаецца, а, між тым, астэахандроз працягвае развівацца. Таму вельмі важна паставіць ранні дыягназ, своечасова аказаць дапамогу, накіраваць сілы на прафілактыку захворвання. Дарэчы, яшчэ не так даўно дыягназ "дыскагенны радыкуліт" укладваў хворага ў ложак на 2—3 тыдні. Цяпер жа, дзякуючы методыкам лячэння, выпрацаваным тытулаванымі медыкамі з беларускага навукова-даследчага інстытута, пацыент ходзіць ужо назаўтра.

Работа аўтарскага калектыву суіскальнікаў Дзяржаўнай прэміі накіравана і на тое, каб высветліць, ад чаго захворванне з'явілася, механізм яго развіцця. А ў канчатковым выніку практычнае прымяненне навуковых даследаванняў у ахове здароўя дасць магчымасць знізіць часовую непрацаздольнасць тых, хто пакутуе на астэахандроз пазваночніка. А гэта важна, калі ўлічыць, што клінічныя праявы яго прыходзяцца на самы працаздольны ўзрост. Значыць, цыкл работ, прапануемы навукоўцамі, мае не толькі навукова-практычнае, але і сацыяльна-эканамічнае значэнне.

Акрамя таго, праца аўтарскага калектыву суіскальнікаў прапануе нетрадыцыйны падыход да ранняй дыягностыкі, вынікаў лячэння захворвання. Звычайна, займаючыся гэтым, урач апіраецца на ўласны вопыт, кваліфікацыю, паўнату медыцынскай інфармацыі. Аднак такія рэчы вельмі суб'ектыўныя. Вучоныя ж вырашылі пытанне з дапамогай вылічальных сістэм і ЭВМ, якія ўжо ўкаранёны ў шэрагу неўралагічных стацыянараў Беларусі і Украіны. Электронныя прагнастычныя сістэмы дапамагаюць своечасова прадбачыць магчымасць узнікнення захворвання, яго ход, а значыць і найбольш эфектыўныя лячэбныя і прафілактычныя мерапрыемствы.

Новае навуковае слова ў неўралогіі, сказанае беларускімі медыкамі, — вынік калектыўнай працы. У студзені гэтага года на пасяджэнні вучонага савета навукова-даследчага інстытута неўралогіі, нейрахірургіі і фізіятэрапіі адбылося тайнае галасаванне, з дапамогай якога высветліўся склад аўтарскага калектыву суіскальнікаў Дзяржаўнай прэміі. Кожны член яго мае асобныя навуковыя заслугі ў распрацоўцы важнай тэмы. І такім чынам пад кіраўніцтвам акадэміка Антонава цыкл работ прадстаўляюць людзі, чый прафесійны талент узбагачаўся і раскрываўся гадамі.

Прафесар кафедры нервовых хвароб і нейрахірургіі Мінскага медыцынскага інстытута Б.У.Дрывоцінаў. Ён доўгі час быў старшынёй Усесаюзнай камісіі па праблемах захворванняў перыферычнай нервовай сістэмы. Сам падрыхтаваў кандыдатаў навук, якія пад яго кіраўніцтвам часткова выконвалі раздзел работы, прадстаўленай на Дзяржаўную прэмію.

Доктар медыцынскіх навук Г.К.Недзведзь. Зараз ён узначальвае ў інстытуце спецыялізаванае аддзяленне захворванняў перыферычнай нервовай сістэмы. Сваю дысертацыю абараняў па тэме "Нейрагенетыка". У калектыўнай рабоце аўтарскага калектыву Г.К.Недзведзь распрацаваў праблемы клініка-генетычных аспектаў астэахандрозу, іх спадчыннасці.

Доктар медыцынскіх навук В.Я.Латышава займаецца клініка-імуналагічнымі праблемамі захворвання. Гэты аспект вельмі важны для разумення механізму развіцця астэахандрозаў, яго неўралагічных праяў.

Кандыдат навук, кіраўнік паталага-анатамічнай групы інстытута С.Д.Бяззубік. Ён шмат зрабіў для вывучэння патагенезу (развіцця) захворвання з пазіцый патамарфалагічных, гістахімічных даследаванняў.

Прафесар, доктар медыцынскіх навук, кіраўнік клінікі нейрахірургіі А.Ф.Смяновіч — аўтар новых методык для дыягностыкі і аперыравання астэахандрозаў пазваночніка. На цяперашні час дзякуючы ім у клініцы паспяхова праапераравана каля 3 тысяч дыскагенных радыкулітаў.

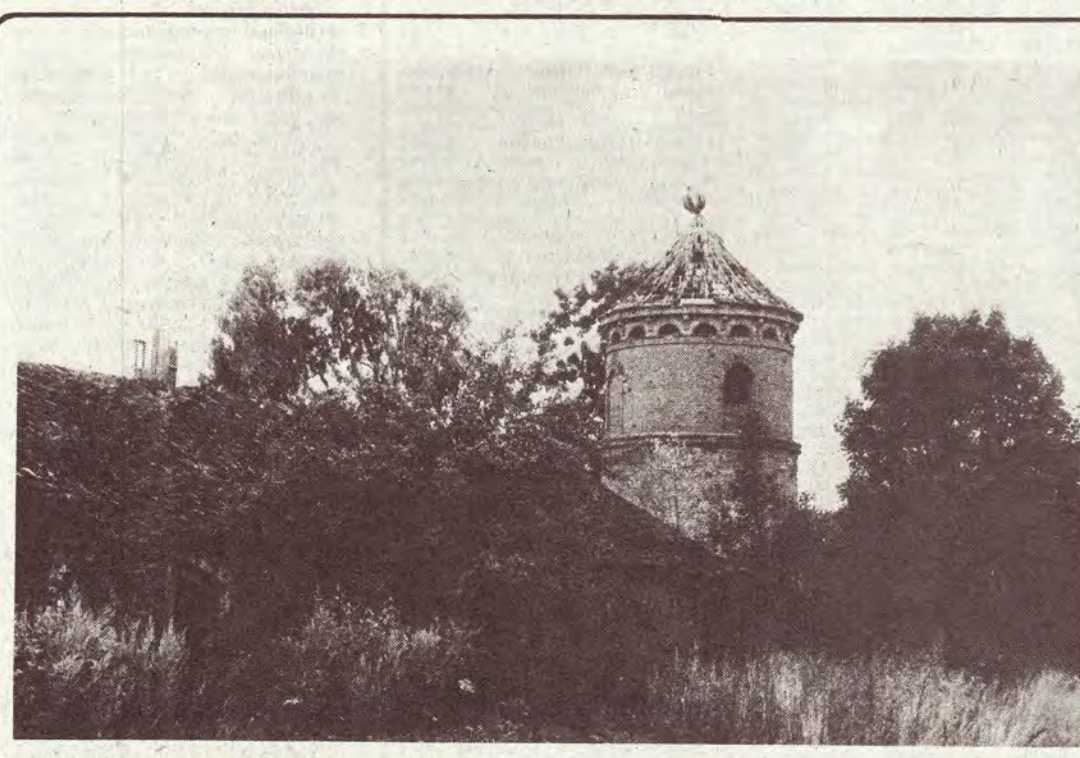
У камітэт па Дзяржаўных прэміях Рэспублікі Беларусь у галіне навукі і тэхнікі былі пададзены 24 заяўкі на ўдзел у суіскальніцтве. Пасля абмеркавання гэтых работ у падкамісіі, камісіі, камітэце, да далейшага конкурснага ўдзелу на атрыманне Дзяржаўнай прэміі рэспублікі было дапушчана 14 работ. Сярод іх — і тая, пра якую мы вядзём размову. Пакуль яшчэ невядома, ці стане аўтарскі калектыў беларускіх медыкаў, што займаюцца праблемамі неўралогіі, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі, аднак ужо цяпер інстытут атрымаў дзесяць аўтарытэтных водгукаў на працу суіскальнікаў.

Рэцэнзенты аднназначна сыходзяцца на думцы, што цыкл работ аўтарскага калектыву, прадстаўлены на Дзяржаўную прэмію, — бясспрэчна новае слова ў навуцы, вынікі даследаванняў ўяўляюць сабой вялікі ўклад у развіццё неўралогіі. Сярод тых, хто ставіў свае подпісы пад водгукамі на гэтую навуковую працу, вядучыя вучоныя ў галіне нейрахірургіі, неўралогіі не толькі з Беларусі, але і з былога Саюза. У прыватнасці, работу высока ацанілі дырэктар НДІ неўралогіі Расійскай акадэміі медыцынскіх навук (РАМН), двойчы лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР М.В.Верашчагін; дырэктар НДІ нейрахірургіі РАМН, акадэмік, лаўрэат Дзяржпрэміі СССР А.Н.Канавалаў; самы галоўны неўрапатолаг Санкт-Пецярбурга, прафесар, акадэмік А.А.Скарамец; лаўрэат Дзяржпрэміі Украіны, прафесар, акадэмік Е.Л.Мачарэт; дырэктар Украінскага НДІ клінічнай і эксперыментальнай неўралогіі, праўадзейны член Акадэміі медыцыны і псіхіятрыі ЗША, прафесар П.В.Валошына; акадэмік Акадэміі навук Малдовы, акадэмік АН Нью-Йорка, заслужаны дзеяч навукі Малдовы, прафесар Д.Г.Герман.

Канчатковае рашэнне, зразумела, прыме камітэт па Дзяржаўных прэміях Беларусі ў галіне навукі і тэхнікі. Мы ж сёння зычым аўтарскаму калектыву медыкаў перамогі на гэтым шляху.

Фота Сяргея БРУШКО.

ДЗЕ ВЫ, ПРАДПРЫМАЛЬНЫЯ ЛЮДЗІ?

Зямля беларуская захоўвае шмат помнікаў архітэктуры мінулага. Шмат іх і на Гродзеншчыне. Праўда, калісьці шыкоўныя княжацкія палацы, гасцінныя двары, графскія маёнткі, культавыя збудаванні сёння толькі сваімі велічнымі знешнімі контурамі напамінаюць пра былую раскошу. І хоць зараз распачата праца па рэстаўрацыі былых святынь, вядзецца яна марудна.

Адно з такіх закінутых збудаванняў — старадаўняе памесце графа Храптовіча — размешчана на тэрыторыі калгаса "Звязда" Навагрудскага раёна. А калі яго аднавіць, можна размясціць тут рэдкую па прыгажосці базу адпачынку, напрыклад, для работнікаў мастацтва або журналістаў. У калгасе няма сродкаў на такую рэстаўрацыю. А вось камерцыйныя структуры маглі б рызыкнуць укласці грошы ў добрую справу. Акупіцца яна ў сто разоў, бо размешчана памесце ў маляўнічым месцы, недалёка ад Нёмана, на адлегласці сто кіламетраў ад сталіцы, да якой вядзе добрая шаша. А можна ператварыць былое памесце ў камфартабельны гасцінны двор. Месцы ж і збудаванні тут усё яшчэ прыгожыя.

Фота Эдуарда Кабяка, БЕЛІНФАРМ.

Калі ў вёсцы Крытышын, што ў Іванаўскім раёне, бачаць Мікалая Мікалаевіча Дэдзюка ў акружэнні дзетвары, гэтаму ніхто не здзіўляецца. Настаўнік гісторыі мясцовай школы сустракаецца з вучнямі не толькі на ўроках. Ён ведае па імёнах усіх дзяцей у акрузе. Нястомны краязнаўца, Мікалай Мікалаевіч захапіў пошукам і даследчай працай і сваіх вучняў. Гурток, які ён узначальвае ў Крытышынскай школе, па праву можна лічыць лепшым у вобласці, а на рэспубліканскай алімпіядзе па краязнаўству каманда гэтай сельскай школы заняла першае месца. Некаторыя адкрыцці і знаходкі юных краязнаўцаў з Крытышына зацікавілі гісторыкаў рэспублікі. А для настаўніка — гэта і радасць, і гонар.

На здымку: Мікалай Мікалаевіч Дэдзюк з дзецьмі вёскі Крытышын. Фота Эдуарда КАБЯКА.

ПЕСІМІСТЫЧНЫ ЭЦЮД

Напярэдадні новай зімы

□ **Ірына ЗАВАДСКАЯ, "ЧЗ"**

Дзе-ніздзе яшчэ можна ўбачыць рэшткі той афішы: бы вялізны жоўты ліст, матляецца яна на гарадскіх "дрэвах" — афішных тумбах і слупах, — калі восеньскі вецер імкнецца далучыць яе да нешматлікіх пакуль самалёцікаў апалага лісця. Апошнія дні летняга надвор'я ўжо нікога не падмануць — набліжаецца восень і цягне ёй адной уласцівыя ўспаміны і звычайны для гэтае пары разважлівы настрой...

Жоўтая з чорным афіша ўсё яшчэ паведамляе пра выставу маладых беларускіх графікаў, што трапіла на самую сярэдзіну лета ў мастацкім цэнтры "Жыльбел". Абнесены будаўнічым плотам дамок Траецкага прадмесця выглядаў даволі нечакана сярод бездакорнай архітэктуры старога горада. Гэткай жа "нечаканай" была і выстава — зусім не падобная на традыцыйную дзейнасць знакамітых творцаў беларускага мастацтва. Колькі гадоў таму пошукі гэтых сямі графікаў хутчэй за ўсё палічылі б эстэтычнай правакацыяй, аплявухай грамадскаму густу — але зараз, дзякуй Богу, ужо ніхто не сумняваецца, што няма нічога больш несумяшчальнага з мастацтвам, чым строга вызначаныя нарматывы. Жыццё рухаецца па спіралі — і мастацкая Беларусь быццам вярнулася ў свае 30-я гады, у часы Шагала і Кандзінскага, калі практычна любым чынам можна было адлюстроўваць свае пачуцці.

Сем — лічба магічная, лічба ўдачы і адзінства. Васіль Баранаў, Яўгенія Ліс, Канстанцін Селіханаў, Таццяна Радзівілка, Алеся Каплунова, Павел Іонаў і Алена Нядзелька з'яднаныя не толькі адной творчай майстэрняй, але й аднолькавым прынцыпам творчасці, што зыходзіць з пошуку новых формаў і вобразаў, не ўласцівых традыцыйнай беларускай графіцы; імкнуцца ўздзейнічаць на глядацкую падсвядомасць, разбураючы прывычны стэрэатып светаўспрымання. Але як кожная лічба мае сваё, адметнае значэнне, так і мастакі не падобныя адзін да аднаго, кожны стварае ўласны свет, надаючы творам энергію ўласных пачуццяў і робячы надзвычай жывое мастацтва.

— Тое, што я малюю, звычайна фіксацыя двух—трох тыдняў жыцця: надвор'я, маіх адносін з дзяўчынай, тут і кветкі на акенцы, і нават вось гэты пацук, — размаўляючы са мною, Павел Іонаў адначасова забівае цвікі ў вялізную скрыню-бандэроль, змайстраваную ім для графічных работ Алесі Каплуновай і ўласных, што на працягу кастрычніка—снежня будуць выстаўляцца ў Германіі. Час ад часу ў самых розных месцах аб'яўляецца прыручаны пацук, азіраючы пакой з выглядам сапраўднага гаспадара. — Наогул жа, я не люблю сваіх работ — дык і ніхто не абсмоктвае ўражанні бясконца. Гэта — як навала: прыйдзе нейкая думка — раблю эскіз. Але калі ён паляжыць дзень—два, пачынаю адносіцца да ліста паперы, як да работы, а так нельга. Тут, як на "Супер-8" — сеў і паехаў, адразу і да канца... Ёсць яшчэ іншая небяспека: першыя штрыхі — гэта заўсёды прыгожа, і непрыкметна для сябе пачынаеш іх удасканальваць, рабіць яшчэ прыгажэйшымі — і малюеш так, як патрабуе ліст, а не тое, што ў галаве... Мастацтва, калі ім сур'ёзна займацца, зацягвае вельмі моцна. Таму і мастак павінен быць надзвычай моцным чалавекам, весці здаровы спосаб жыцця. Праз багему, напэўна, кожнаму трэба прайсці, але важна своечасова выйсці з яе. Бо гэта таксама зацягвае, як балота. Я вось ведаю вельмі таленавітых піцерскіх хлопцаў, што страцілі сябе ў тусоўцы...

Гэтыя сямёра — асобы даволі моцныя. Яўгенія і Васіль, што маюць даволі працяглы творчы стаж, — Васіль нават вытрымаў своеасаблівае "выпрабаванне Захадам"; зусім юныя Павел і Алеся; Кастусь і Таццяна, у якіх зусім нядаўна нарадзілася малое; студэнтка Алена — моцныя ўжо таму, што рызыкуюць займацца мастацтвам у сітуацыі, калі, акрамя свабоды, няма ні належных умоў, ні належнага разумення. Нават Мастацкая акадэмія хутчэй не спрыяе развіццю таленту, а замінае яму. Павел і Алеся не паспелі закончыць нават першы курс, хоць напачатку ўсё складвалася проста найлепшым чынам. Васіль Баранаў, які выкладаў на іхнім курсе, быў сапраўдным "сцягам" для сваіх студэнтаў, і яны рабілі такое, што старшакурснікі не адважваліся паверыць: няўжо гэта дазволена?! І мелі рацыю — у рэшце рэшт, некалькі студэнтаў і выкладчык пакінулі сцены ўстановы, якая адмовілася іх разумець.

— Акадэмія здольная падрыхтаваць цудоўнага рамесніка, бездакорнага прафесіянала, які будзе з поспехам канкурыраваць з тымі, хто выстаўляецца на праспекце Скарыны, — разважае Кастусь Селіханаў. — Вядома, нікому не пашкодзіць прайсці шлях вучнёўства. Але сам працэс навучання... У акадэміі ўсё безумоўна правільна, але неяк нудна — няма жыццёвай сілы, адчуваеш, што людзі стамляюцца. Няма дыялога на роўных, гэта — як рухавік ухаластую. Узнікае абыякавасць з абодвух бакоў, нават разгубленасць...

Ды й наогул, як лічыць Павел, "у Беларусі выстаўляцца — што цаглінамі ў пустыні гандляваць", бо попыт на сапраўднае мастацтва вельмі нізкі. Калі ў "новых беларусаў", адпаведна "новым рускім", з'яўляюцца грошы, мастацтвам яны пачынаюць цікавіцца ледзь ці не ў дзесятую чаргу. Што, зрэшты, натуральна, — кожнаму хочацца спачатку нацешыцца ўласнымі машынамі... А калі ўжо звяртаюць увагу на нейкі там жывапіс (урэшце, гэта таксама прадмет раскошы і проста модна), звычайныя густы — на ўзроўні Скарынаўскага праспекта... Таму і гібее паціху майстэрня Малаткова, якой карыстаюцца гэтыя і многія іншыя нацыянальныя графікі, — "Эксперыментальная творчая майстэрня Саюза мастакоў" вышэйшага еўрапейскага ўзроўню, дзе працуе сапраўдны Маэстра, роўнага якому няма ва ўсім былым Саюзе. Прыбытку яна не прыносіць, а слава... Вядома, што славу ў кішэню не пакладзеш. Таму й фінансаванне не атрымлівае амаль ніякага: нават неабходныя матэрыялы прыходзіцца рыхтаваць ледзь ці не прадзедаўскім метадам. Атрымліваецца парадокс — беларускі эстамп больш вядомы за мяжою, чым у нас. Ізноў няма прароку ў сваёй айчыне... Спадару Малаткову засталіся два гады да пенсіі, і што потым? Няўжо мы страцім і гэтае старажытнае мастацтва, калі і без таго ўжо страцілі столькі, што цяжка падлічыць?

...Восень няўмольна цягне за сабою зіму.

САМІМ БУДАВАЦЬ ТАННЕЙ

З цягам часу, пераканаўшыся ў гэтым, кіраўніцтва Лельчыцкага райспажыўсаюза пайшло на стварэнне ўласнага будаўнічага ўчастка.

Толькі за апошнія гады калектыў узвёў дыхтоўныя магазіны ў некалькіх вёсках, цэх безалкагольных напіткаў, універсам, хлебны магазін, піўбар і камбінат грамадскага харчавання ў райцэнтры. Яшчэ ў трох дзесятках гандлёвых кропак праведзены капрамонт і рэканструкцыя. Нядаўна завершаны мантаж абсталявання ў цэху па выпуску сасісак, а цяпер рыхтуюцца да прыёму магазіны ў вёсцы Астражанка і гарпасёлку, узводзяцца каўбасны цэх і халадзільнік-агароднінасховішча.

ТУРАЎСКІЯ СУСТРЭЧЫ

Нядаўна сталіцу былога славутага славянскага княства наведала нямецкая дэлегацыя. Госці пабывалі ў сем'ях, дзеці якіх адпачывалі ў апошні час у Германіі. Пазнаёміліся з гісторыяй гэтага палескага краю, наведалі мясцовы краязнаўчы музей і Замкавую гару.

Пад час развітальнай вечарыны нямецкім сябрам свае здольнасці прадэманстравалі самадзейныя артысты народных ансамбляў "Ярок" і "Прыпяць". Госці былі проста ў захапленні ад прафесійнага майстэрства тураўскіх спевакоў і танцораў і запрасілі іх да сябе.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

ДАПАМОГА ПРЫХОДЗІЦЬ ДАДОМУ

Пажылыя людзі ў Бешанковіцкім раёне не засталіся адрынутымі грамадствам. Тут створана аддзяленне сацыяльнай дапамогі дома, на абслугоўванні якога знаходзіцца

дзвесце трыццаць пяць чалавек. Ёсць дванаццаць штатных работнікаў, якія могуць даставіць прадукты, прыбраць у кватэры, пасадзейнічаць у атрыманні медыцынскай дапамогі, у афармленні заказаў на дастаўку паліва, на аплату камунальных паслуг.

Цікава, што на вёсцы тут распаўсюджваецца такая форма абслугоўвання састарэлых і адзінокіх, як суседская дапамога, якой па дагаворах ахоплены дзевяноста дзевяць чалавек. Адно крыўдна, што нават суседзі пачалі дапамагаць адзін аднаму згодна з заключанымі дагаворамі. Што з намі, людзі?!

КАМАР НОСА НЕ ПАДАТКНЕ

У Докшыцкім раёне адмыслова наладжана служба "Ахова", за якой замацавана тэрыторыя гандлю, банкаў, аграпрамзабеспячэння, санаторыя-прафілакторыя "Баравое". За апошнія паўгода на гэтых аб'ектах не адбылося ніводнага крадзяжу.

Зараз аб'яднанне "Ахова" мае ў сваім распараджэнні электронныя тэхнічныя сродкі, яму выдзелены аўтатранспарт, зброя, газавыя балончыкі, спецыяльныя касцюмы, наручнікі, гумавыя палкі. Ёсць у "Аховы" і яшчэ адзін памочнік — сабака Дзік.

Уладзімір МІХНО.

АХВЯРЫ "ГРЫБНОЙ ЛІХАМАНКІ"

Штогод пасля заканчэння грыбнога сезона медыкі падводзяць сумную статыстыку атручвання грыбамі. Штогод папярэджваюць грыбнікоў аб неабходнасці праяўляць асцярожнасць, напаўняючы кошык. І штогод, на жаль, не абыходзіцца без ахвяр.

13 чалавек з дыягназам "атручванне грыбамі" змешчана апошнімі днямі ў рэанімацыйнае аддзяленне Гродзенскай абласной бальніцы. Жыццё траіх — маладой маці з двухгадовым дзіцем з Гродзенскага раёна і ваеннаслужачага з г.п.Рось — выратаваць не ўдалося. Як сведчаць урачы, асноўнай прычынай атручванняў з'яўляецца белая паганка — смертаносны грыб, які знешне мала адрозніваецца ад сыраежкі.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

БІЗНЕСМЕНЫ ПАДТРЫМЛІВАЮЦЬ БОКС

Новы клуб — ветэранаў бокса Беларусі — з'явіўся нядаўна ў Мінску. Федэрацыі бокса ў яго стварэнні дапамагло камерцыйнае аб'яднанне "Амір".

Клуб аб'ядноўвае каля 25 ветэранаў бокса з усёй рэспублікі, узрост якіх перавышае 65 гадоў. Яго арганізатары будуць праводзіць сустрэчы членаў клуба з маладымі спартсменамі, аказваць ветэранам псіхалагічную і матэрыяльную дапамогу. Клуб таксама збіраецца ушаноўваць спартыўныя поспехі беларускіх ветэранаў бокса і зоймецца зборам матэрыялаў аб нашых славутых спартсменах.

Наталля ВАЛАКІДА.

СЛОВА — ЗА ВЫКАНАЎЧАЙ УЛАДАЙ

У Рэспубліканскім камітэце па справах моладзі адбылося пашыранае пасяджэнне прадстаўнікоў грамадскіх маладзёжных арганізацый і дзяржаўных структур усіх узроўняў па рабоце з моладдзю. Удзельнікі абмеркавалі змяненні і дапаўненні ў Закон "Аб агульных пачатках дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі ў Рэспубліцы Беларусь". У праект Закона ўнесены шэраг істотных дапаўненняў, якія вызначаюць прававы статус маладога чалавека, маладых сем'яў і маладзёжных арганізацый. У прыватнасці, прапанавана заканадаўча замацаваць гарантыі працаўладкавання выпускнікоў навучальных устаноў, прадастаўленне льготных крэдытаў маладым сем'ям і маладым людзям для атрымання вышэйшай адукацыі. Унесены змяненні і ў парадак фінансавання грамадскіх маладзёжных арганізацый, а таксама разглядаюцца шляхі павышэння статуса дзяржаўных органаў па рабоце з моладдзю.

Але, як адзначылі ўдзельнікі нарады, усе гэта размова пакуль носіць дэкларатыўны характар, таму што да гэтага часу не вызначана будучыня Камітэта па справах моладзі: ці застанецца гэты орган самастойнай дзяржаўнай структурай, ці будзе пераўтвораны і трапіць пад "апеку" Міністэрства адукацыі Беларусі. Прадстаўнікі 18 грамадскіх маладзёжных арганізацый рэспублікі, а таксама супрацоўнікі дзяржаўных органаў па рабоце з моладдзю з раёнаў, абласцей і прамысловых цэнтраў выказаліся за захаванне Камітэта як самастойнай структуры. Слова — за выканаўчай уладай рэспублікі.

Наталля НЕВІДОМАЯ, БЕЛІНФАРМ.

З ПАРТФЕЛЕМ У АМЕРЫКУ

На ўвесь навучальны год пакінуць сем'і і свае школы каля дзесятка гродзенскіх старшакласнікаў, якія атрымалі магчымасць вучыцца ў ЗША.

Пашчасціла школьнікам, якія добра валодаюць англійскай мовай і здолелі прайсці складаную працэдуру адбору. У асноўным гэта прадстаўнікі школ № 10 і № 14 абласнога цэнтра з паглыбленым вывучэннем англійскай мовы.

Гэта ўжо другая група гродзенскіх вучняў, якая накіроўваецца ў Амерыку.

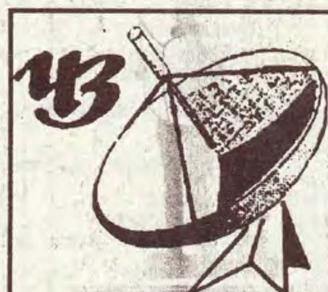
Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

АСЕННІЯ КАЛАСАВІЧКІ

Як вядома, каласавікі ў лесе з'яўляюцца тады, калі каласуе жыта. У школе ж наадварот, каласавічкі растуць восенню. У другой мёрскай школе стварылі дзіцячую арганізацыю "Каласавічок" для 1—4 класаў. А ў вучняў 5—8 класаў тут свая арганізацыя носіць імя Якуба Коласа.

Цікава, што дзіцячая арганізацыя мае свае правілы і гульню-падарожжа "У госці да хлебнага коласа". Дзеці вывучаюць гісторыю роднага краю, мову, фальклор. Найбольш актыўныя заахвочваюцца прэміямі, якія выдзяляе дзецям фундатар — сумеснае прадпрыемства "Брыз".

Уладзімір МІХНО.

МАДОННА НЕПАЖАДАНА?

Адпаведна апытанню, праведзенаму англійскім часопісам для падлеткаў "Смэш Хітс", самай сексуальнай спявачкай названа Памела Андэрсан, другое месца — у Кайлі Міноўг.

Што датычыць самага непажаданага сексуальнага аб'екта, то тут першае месца за вядомай Мадоннай.

Дж.БОНДУ ПЕРАШКАДЖАЕ РАСІЙСКАЕ НАДВОР'Е

Здымкі новага фільма пра прыгоды Джэймса Бонда давялося адкласці з-за дрэннага надвор'я ў Расіі.

Фільм мае назву "Залатое вока", галоўную ролю ў ім выканае Пірс Броснан. Паводле слоў пастаноўшчыка ён у многім адрозніваецца ад папярэдніх серый.

СПЯВАК НЕ ПАДТРЫМЛІВАЕ КАСТРА

Поп-зорка Джон Секада, які знаходзіцца ў Аргенціне на здымках новых кліпаў, абвяргае абвінавачванні газеты "Майамі Геральд" у тым, што ў час свайго знаходжання ў Паўднёвай Амерыцы ён выказаў добрыя словы пра кубінскага лідэра Фідэля Кастра.

"Безумоўна, — сказаў музыкант, — нельга адмаўляць дасягнутага ў час кіравання Кастра, але неабходна прызнаць і тое, што людзі цяпер галадаюць". Сам Секада ў 1971 г. разам з бацькамі пераехаў з Кубы ў ЗША.

"АЖЫВІЦЬ" АСКАРА УАЙЛЬДА

Вядомы ірландскі акцёр Гэбрыэл Берт выканае ролю ірландскага пісьменніка Аскара Уайльда, які, як вядома, трапіў у турму па абвінавачванню ў гомасексуалізме. Здымкі фільма пройдуць у Ірландыі і Парыжы.

Дж.ДЖЭКСАН ВЫКАНАЕ РОЛЮ

Амерыканская спявачка Джэнет Джэксан выканае ролю вядомай актрысы "Катон Клуба" Дораці Дэндрыдж, якая трагічна загінула ад наркотыкаў і алкаголя ва ўзросце 41 года.

АБВЕРГ СНІД

Вядучы музыкант групы "REM" Майкл Стайп абверг газетныя паведамленні пра яго захворванне СНІДам.

Ён назваў іх **беспадстаўнымі** і абвінаваціў газетчыкаў у тым, што дзеля "смажаных" навін яны публікуюць інфармацыю, якая наносіць людзям маральную шкоду.

ТЭЛЕПСТОРЫЯ "МОКІ"

Тэлевізійная кампанія "Рына Энтэтэйнмент" купіла каталог альбомаў вядомай групы 60-х "Мокі".

Кампанія мае намер стварыць фільм пра гэту групу, яе канцэрты, жыццё ўсіх чатырох музыкантаў. У фільме будуць прадстаўлены інтэрв'ю Дэві Джонза, Майкла Несміта, Мікі Даленза і Пітэра Торка. У свае лепшыя гады гэта група па продажу альбомаў пераўзыходзіла "Бітлз" і "Ролінг Стоўнз" разам узятых. Усяго за весь перыяд існавання яна прадала 16 мільёнаў альбомаў.

ЗБІРАЮЦЬ ПЕРШЫ СКЛАД

Спявак Майкл Макдональд заявіў, што не збіраецца выступаць разам з групай "Дубі Бразерз".

Тым больш, што і самі музыканты групы спрабуюць сабраць свой першапачатковы склад і вярнуць тое, што, на іх думку, яны страцілі за гады перамен у калектыве.

СМЕРЦЬ МАДЭЛЬЕРА

Ва ўзросце 40 гадоў памёр ад рака вядомы мадэльер А.Кіна.

У 1984 г. ён адкрыў уласны рынак мадэляў. З таго часу А.Кіна нага ў ногу ішоў з модай, ствараў свой арыгінальны стыль.

МОВА ЗЯМЛІ

Узда

Пра паходжанне назвы гэтага мястэчка, райцэнтра Мінскай вобласці, апавядаюць два наступныя паданні, змешчаныя, дарэчы, у кнізе "Легенды і паданні" (Мн., 1983. Стар.282—283).

Калі рускія войскі пад Койданавам разбілі татараў, сам галоўны татарскі хан-атаман Кайдан здолеў уцячы. Але рускія воі дагналі яго там, дзе цяпер Узда стаіць, і ў сутычцы паранілі. Кайдан, калі падаў з сядла, ухапіўся за вуздэчку (часцей: аброць) свайго каня і сказаў: "Вось дзе напаткала мяне смерць". На тым месцы пачалі будавацца людзі, і пасяленне тое назвалі Уздой.

А яшчэ расказваюць, што даўно-даўно, калі тут яшчэ нічога не было, праязджаў неяк рускі цар і згубіў залатую вуздэчку. Яго слуга доўга шукаў прапажу, ездзіў то ў адзін бок, то ў другі. А нейкі чалавек, які бачыў усё гэта, спытаўся ў конніка, што ён шукае. Той і сказаў, што шукае залатую вуздэчку. Вось з гэтым выпадкам быццам бы і звязана назва Узда.

Нагаданыя сюжэты тыповыя для тапанімічных паданняў, у якіх рэальныя ці выдуманыя факты звычайна падганяюцца пад сугучча геаграфічнай назвы з тым ці іншым агульным словам.

У дадзеным выпадку ніякай рэальнай сувязі тапоніма Узда са словам вуздэчка ("узда") няма. Мястэчка Узда, якое ўпершыню згадана 19 ліпеня 1450 года (гл.пра гэтую новую дату артыкул В.Сабалеўскага ў газеце "Звязда", № 27 за 5 ліс-тага 1994 года), абавязана сваёй назвай, на наш погляд, той рачулцы, на якой яно размешчана і якая сёння завецца Уздзянкай.

"Воднае" імя Уздзянка з пункту гледжання фармальнай лінгвістыкі з'яўляецца другарадным у дачыненні да назвы пасялення. Аднак такое часта здараецца ў гісторыі: першаснае найменне пераафармляецца і пачынае ўяўляцца носьбітам мовы, вытворным ад гістарычна больш позняга імя ў сувязі з тым, што ў разуменні жыхароў пэўнай мясцовасці змяняюцца значнасць і актуальнасць саміх аб'ектаў, што названы аднолькава.

Да ўзнікнення населенага пункта на берагах рэчкі Узда яе імя было адзіным фактам, так сказаць, "адрасным" знакам, важным і неабходным для арыентавання ва ўсіх бліжэйшых наваколлях. Але вось узнікла мястэчка, і менавіта яно і яго назва пачалі выконваць "адрасную" функцыю. Назва ж рэчкі ў сувязі з гэтым рабілася неактуальнай, тым больш, што сама рака, як можна меркаваць, не мела асабліва важнага значэння ў гаспадарчай дзейнасці мясцовага насельніцтва і не была транспартнай "артэрыяй". На гэта, недвухсэнсава ўказвае пераафармленае імя Уздзянка, якое мае суфікс -янка, характэрны для нязначных, невялікіх рачулак і ручаёў. Усё сказанае дапамагае зразумець "метамарфозы", якія адбыліся са старажытным тапанімічным фактам.

Сумнявацца ж у старажытнасці "воднага" імя Узда не даводзіцца. Першасная яго гукавая форма — Усда. Рэчка Усда з'яўляецца прытокам ракі Усы (басейн Нёмана). Корань Ус-, як бачым, маецца і ў найменні Усда (Ус-да). Кожная з дзвюх частак гэтага гідроніма (з грэчаскай мовы літаральна — "воднае імя") — Ус і да ў далёкім мінулым, безумоўна, мелі сваё канкрэтнае значэнне. З бегам часу гэтае "жывое" значэнне забылася, і частка -да, у прыватнасці, пачала ўспрымацца як суфікс-фармант, пазбаўлены матывіроўкі, сувязі з той ці іншай рэаліяй.

А ці можна рэканструяваць былое значэнне такіх фармальных частак геаграфічных назваў? У пэўных выпадках можна. У прыкладзе, які разглядаецца,-да хутчэй за ўсё, азначала "рукаў, прыток ракі". Усда — гэта "прыток Усы". Праўда, адшукаць геаграфічны тэрмін -да ў якой-небудзь канкрэтнай сучаснай мове нам не ўдалося, ён застаецца "следам" былых моў і народаў, "закансерваваным" выключна ў складзе геаграфічных назваў.

"Водныя" імёны на -да канцэнтруюцца ў басейнах Акі і Верхняй Волгі, але і там яны даўно не разумеюцца ў сваім першасным значэнні. Так, назва прытока Вятлугі — Уста (з Усда?) у Верхнім Паволжы, відаць, пераафарміласяў мясцовай гаворцы пад уздзеяннем слова "уста" — вусны...

Назва Ус, Уса таксама тлумачыцца далёка не на сучасным матэрыяле. Рэчкі Уса, Ус, возера Уснюр (нюр — "балота" ў мове комі) маюцца на тэрыторыі рэспублікі Комі, у басейнах Акі, Дзясны, Волгі, Енісея, Ангары... На тэрыторыі Беларусі назва Уса сустракаецца яшчэ ў басейнах Бярэзіны і Сожа. Бясспрэчна толькі адно: тлумачыць гэты гідронім на аснове нейкай аднэй мовы цяжка.

Кожны народ, які ўспрымаў старажытныя імёны ад сваіх папярэднікаў, прыстасоўваў іх да сваёй мовы і свайго бачання рэчаіснасці. Магчыма, таму з'явіліся фанетычныя варыянты (калі лічыць іх варыянтамі, а не асобнымі найменнямі) тыпу Уша (правы і левы прытокі Бярэзіны Дняпроўскай, правы прыток Заходняй Дзвіны), Уза (правы прыток Сожа) і іншыя.

У славянскіх дыялектах назва Уза можа разумецца як "сувязь, злучэнне" (тое ж, што і "узда, вуздэчка"). У разуменні жыхароў Гомельшчыны, рака Уза "злучаецца" з Сожам, Уза — гэта "вузы", "повязь", "сувязь" і г.д. Геаграфічныя назвы Ус, Уса зближаюцца з геаграфічным тэрмінам "ус, уса" — "каса, доўгі паўвостраў; мыс; адгалінаванне ад чаго-небудзь; прыток ракі", вядомым, напрыклад, на рускай Поўначы, у басейне Пячоры, правым прытокам якой якраз з'яўляецца рака Уса.

У балцкіх мовах "водныя" імёны тыпу Уса нагадваюць агульныя словы chsis, uosis у значэнні "ясень". У іншых мясцовасцях, напэўна, узгадваюць мансійскае слова "ус" — "умацаванае ўзвышанае месца, агароджа, горад" ці мангольскае, бурацкае слова "ус, усу, усан" — "вада", "рака"... Адсюль — мноства тлумачэнняў, версій, супастаўленняў. Гэтыя імёны — Ус, Уса, Узда, Уста — застануцца загадкавымі назаўсёды, у чым мы бачым сутнасць кожнага рэліктавага наймення.

Аляксандр РОГАЛЕЎ, кандыдат філалагічных навук.

З Брэста ў Брэст

паедзе ў гэтым годзе ансамбль танца "Радасць". Праслаўлены калектыў атрымаў запрашэнне паказаць сваё майстэрства ў французскім горадзе з такой жа назвай.

У дзесятках краін свету пабываў ансамбль Брэсцкага гарадскога Дома культуры, у тым ліку — у Францыі. Вось і мінулым летам аматары харэаграфіі гэтай краіны з радасцю сустрэлі самадзейных артыстаў. А нядаўна ў рэпетыцыйнай зале ансамбля пабывалі госці з французскага горада Брэста. Пабачыўшы іскрамётныя танцы "Радасці", яны запрасілі ансамбль на гастролі.

Фота Эдуарда КАБЯКА, БЕЛІНФАРМ.

Вялікія страсці на малой сцэне

Спектаклем па п'есе А.Сакаловай "Фантазіі Фарацьева" пачаўся тэатральны сезон на малой сцэне студэнцкага тэатра Беларускай акадэміі мастацтва.

Атмасфера цеплыні, сяброўства і свята панавала гэты вечар у зале. Такой колькасці гледачоў, сярод якіх былі і госці з Польшчы, можа пазайздросціць кожны прафесійны тэатр. Дарэчы, пастаноўкі студэнцкага тэатра БАМ карыстаюцца нязменным поспехам у гледача.

"Фантазіі Фарацьева" — гэта дыпломная работа студэнтаў 4 курса, будучых акцёраў тэатра і кіно. Паставіў гэты спектакль мастацкі кіраўнік курса Уладзімір Мішанчук.

Са сцэны распавядаецца шчырая і пранікнёная гісторыя пра чалавечы лёс, пра адвечныя каштоўнасці жыцця, пра узаемапаразуменне, пра тое, што хвалюе і непакоіць усіх, хто шукае свой ідэал, змагаецца за сваю мару, марыць пра моцнае сапраўднае каханне.

Маладыя акцёры і рэжысёр прапаноўваюць гледачу сваё арыгінальнае ўвасабленне п'есы, якая ўжо шмат разоў ставілася ў розных тэатрах краіны. Сціплае, але выразнае афармленне, чароўная і непаўторная музыка Алега Залётнева, зладжаны акцёрскі ансамбль, які складаюць Алег Грысевіч, Люда Сідаркевіч, Люба Манкевіч, Наталля Клімчык, Алена Татава, Джамал Тэтруашвілі - усё гэта ствараe незвычайную магічную атмасферу, прымушае гледача быць неабыякавым. І таму, нездарма пасля спектакля доўгая авацыя, шмат кветак і шчырая ўдзячнасць гледачоў усім, хто працаваў над пастаноўкай. А ў хуткім часе выпускны акцёрскі курс прадставіць на сцэне студэнцкага тэатра свае новыя работы - музычны спектакль па творах Моцарта, які ставіць малады рэжысёр Ірэна Мацкевіч. П'есу нямецкага драматурга Арабаля "Пікнік" у пастаноўцы галоўнага рэжысёра Маладзёжнага тэатра Віталя Катавіцкага. П'есу Горкага "Варвары" рэпеціруе народны артыст Беларусі Аўгуст Мілаванаў.

На жаль, жыццё студэнцкіх спектакляў вельмі кароткае... Заканчваюць інстытут студэнты — і разам з імі знікаюць спектаклі. Таму спяшайцеся, шаноўныя прыхільнікі тэатра! У вас ёсць шанц паспець, новы тэатральны сезон студэнцкага тэатра толькі пачынаецца...

Сяргей ТУРБАН.

КРЫНІЦЫ

Галасы Зямлі

Аркадзь НАФРАНОВІЧ жыве ў вёсцы Камаі Пастаўскага раёна і працуе ў школе настаўнікам. А дагэтуль вучыўся ў Лепельскім педвучылішчы, скончыў геаграфічны факультэт Беларускага дзяржаўнага універсітэта.

Лірычныя вершы А.Нафрановіча друкаваліся ў рэспубліканскіх перыядычных выданнях. Ён актыўны член літаб'яднання "Світанак" пры газеце "Пастаўскі край" і адзін з аўтараў паэтычнага альманаха "Рунь", у прадмове да якога народны паэт Беларусі Максім Танк, дарэчы, напісаў: "Я ўпэўнены, што ад такой маладой руні на беларускай літаратурнай ніве можна чакаць добрых плёнаў".

Аб гэтым жа, думаецца, сведчаць і новыя вершы Аркадзя Нафрановіча.

Аркадзь НАФРАНОВІЧ

Максіму БАГДАНОВІЧУ

На запаветную зорку Венеру
шчыра малюся з юнацкіх
гадоў.
Светлым каханнем, надзеяй
і верай
сэрца азорана зноў.

Мары мае, як паэта бярозы,
вечна плывуць у ружовы
прасцяг.
Слёзы адчаю і радасці
слёзы —
імі азначаны шлях.

Кінеш у глебу жывое насенне,
і за радочкам рунее радок.
Спадчынай мне дарагой,
неацэннай —
вершаў яго́ных вянок.

Свецяць валошак блакітныя
вочы,
ткуцца шаўковых траў паясы...
Хай яго песень і мне
напрарочаць
роднай зямлі галасы.

У ГРЫБАХ

Праз пагоркі і нізінкі
я шыбую напрасткі
да знаёмае мясцінкі,
дзе растуць баравікі.

Пад ялінку і арэшнік
лоўка з кошыкам пранік.
— Вось дзе ты схаваўся,
грэшнік,
ну, здарова, баравік!

Дзе, паказвай, пабрацімы,
сябрукі ўсе твае.
Пад ялінкаю, магчыма,
маскіруюцца ў траве?

О, тут цэлае іх войска,
малайцы ўсе на падбор.
І надзеты па-геройску
галаўны ва ўсіх убор.

Кожнаму кажу: "Харошы,
ты чаго, дружок, прыціх?
Залязай хутчэй у кошык
да таварышаў сваіх".

Заглянуць хачу ў асіннік,
паглядзець і там грыбоў,
ды паказвае гадзіннік,
што пара ўжо і дамоў.

Прытаміўшыся, дадому
зноў шыбую нацянькі.
І не верыцца самому,
што нясу баравікі.

Мусіць, выгляд важны маю,
а ў душы адзін намер:
хай сустрэлася б якая
мне дзяўчынанька цяпер.

І хоць грыб і мне ласунак,
ды аддаць я ёй гатоў
за гарачы пацалунак
паўкаша баравікоў.

Васіль РАГАЎЦОЎ

Сыну Андрэю

* * *

Я наказваў свайму сыночку:
"Не хадзі, мой каток,
у лясочак!
Там калматы лясун блукае,
ён цябе напужае...

Не хадзі, мой сынок,
у лясочак,
не хадзі, любы мой галубочак!
Там жыве ліхі ваўкалака...
Ён спалохае — будзеш
плакаць!".

Гаварыў я свайму сыночку:
"На дварэ ўжо цямрэва-ночка.
У бары сыч вушасты гукае,
неслухмяных дзяцей
забірае...".

І глядзеў мне сынок у вочы,
пільна-пільна — насупраць
ночы.
Што хацеў ён сказаць — не
знаю,
Толькі вочкамі — спавядае:

"Там дзядок-лесавік гуляе
і на дудачцы гучна грае,
а дзяўчына-вядзьмарка ў
скоках —
ажно гойсае пад аблокі!
Весялун ваўкалак рагоча,
што збудзіў усіх — сярод
ночы...".

Божа мой, што за цуд, што
за казка!..
А ў вачах у сынулі — ласка.
Я ўтрапёна стаю, заміраю:
ці то ява, ці сон — не знаю...

* * *

Цвіце таполя...
Як на выданні
нявеста.
У паветры,
бы ў запаволеным танцы,
кружляе шызаваты пух.
Кудзеркі-пухавінкі лашчацца,
хінуцца адна да аднае
ў роспачнай асалодзе,
што не паўтарыцца
такому імгненню...
Яны зліваюцца
ў бухматае воблачка,
якое расце, тужыцца ўвысь
і, здаецца, вось-вось
зліецца ў паднеб'і
з грывастаю хмаркаю...
Кружыць тапаліны пух
у няўмольным
і такім велічным
танцы...
Уладна і непаўторна —
бы самавіты дырыжор —
верхаводзіць
гэтым цнатлівым карагодам
ледзь улоўны сваім дыханнем
вятрыска...
...І замірае маё дыханне,
нібы тапаліная аблачынка
ў абыймах голлейка
чубатага клёна.

СТРАКАТАЯ МАЗАІКА

ПАРАСОН—ГРОМААДВОД

Калі і для чаго вынайшлі людзі парасон —штучнае прыстасаванне для абароны ад дажджу ці сонца?

Спачатку парасон з'явіўся на Усходзе каля IV стагоддзя да нашай эры. Яго прамым прызначэннем з'яўлялася ахова высокіх асоб ад сонечных прамянёў. Падручныя матэрыялы былі побач: бамбук і пальмавыя лісты. У Еўропе парасоны з'явіліся ў XVI стагоддзі, да нас прыйшлі ў XVIII.

Якія формы парасонаў былі найбольш папулярнымі? Парасон-капялюш — вада збіралася ў агромністых сагнутых палях і вылівалася праз спецыяльны сцёк; парасон-акуляры; зонт-скрыначка для люстэрка, пудры і духоў; парасон-кінжал (такі мела наша Алаіза Пашкевіч — Цётка. — М.М.); парасон-громаадвод — да яго прымацоўваўся дроцік, які павінен быў зберагаць чалавека ад маланак... Як кажуць даследаванні, толькі ў сталіцы Францыі з 1808 па 1860 гады было запатэнтавана 120 вынаходстваў мудрагелістых парасонаў з тайнікамі і прыстасаваннямі, схаванымі ў ручках.

У 1852 г. англічанін Фокс запатэнтаваў парасон з лёгкім металічным каркасам. Сам жа прынцып канструкцыі — складваемыя спіцы, паміж якімі нацягнута тканіна, — больш чым за тысячу гадоў не змяніўся.

"ХРЫШЧЭННЕ" КАРАБЛЯ

Успомнім славутую "Дануту" — кнігу Аляксея Карпюка — і эпізод у ёй з хрышчэннем плывучага судна. І сёння традыцыя разбіваць бутэльку шампанскага аб борт карабля з'яўляецца вельмі адказнай і святочнай. Яна ўзнікла ў канцы XVII стагоддзя і бярэ свае вытокі ў глыбіні стагоддзяў.

На зары мараплавання для ўціхамірвання багоў, каб яны не злавалі, не рабілі шкоды, людзі ўлагоджвалі іх абрадамі-ахвярапрынашэннямі. Быў і такі звычай, калі палубу новага карабля крывавілі ахвярай, а фарштэвень упрыгожвалі яе галавой.

У старажытных элінаў удзельнікі гэтых абрадаў звярталіся да багоў, Пасейдона і Мінервы, а капітану падносілі срэбны кубак з віном. Адпіўшы з яго, той выплёскваў віно на палубу.

У XVII стагоддзі хрышчэннем ваенных караблёў займаліся каралі, прынцы, герцагі, графы. Гэтыя высокія асобы з блакітнай крывёю рабілі глыток віна, астатняе выплюхвалі на палубу ў напрамку галоўных румбаў компаса, абвяшчалі пажаданні на дарогу караблю. Затым было частаванне бога мораў, а срэбны кубак выкідваўся за борт. Але ахвотнікаў за гэтымі кубкамі было зашмат. І тады брытанскі кароль Чарльз II ў канцы мерапрыемства аддаў загад кубак дарыць капітану новага карабля.

ПЯЦІБОРАЦ. ШТО ЁН РОБІЦЬ?

Хто цікавіцца і добра ведае спорт, па паліцах раскладзе, чым займаецца сучасны пяцібарац. А чым ён быў на зары свайго нараджэння?

Пентатл — так звалі тады пяціборца, а займаўся ён скачкамі, бегам, кіданнем дыска, кіданнем дроціка, барацьбой. Сёння мы сказалі б, што гэта быў прыкладны спорт для вайны.

ВОХ, УЖО ГЭТЫЯ АТАМАНЫ?

Ну, дзе сёння чалавек пакажа на карце такую дзяржаву, як Эпір? А калісьці слава аб ім грымела ў старажытным свеце. Тады краіна знаходзілася на Балканскім паўвостраве на беразе Іанічнага мора паміж Ілірыяй, Македоніяй і Этоліяй. А на поўдні Эпіра жыло вельмі ваяўнічае племя, якое мела назву атаманаў. Ці не ад іх пайшлі начальнікі ў казакоў?..

ЧАМУ ЖАН ЖАК РУСО ХАЦЕЎ ПАСЯЛІЦЦА Ў БЕЛАРУСІ, А БЕЛАРУС ІВАН ФЁДАРАЎ ПАМЁР НА УКРАІНЕ?

Вялікі французскі рамантык, выдатны чалавек сваёй эпохі Жан Жак Русо заўсёды жыў у поўным суладдзі з прыродай, з сваім сумленнем. Напрыканцы свайго жыцця ён марыў пасяліцца ў нашай Белавежскай пушчы, але нешта ў яго не атрымалася.

Цягнула радзіма і Івана Фёдарава, які нарадзіўся ў вёсцы Петкавічы (?), якая сёння знаходзіцца ў Баранавіцкім раёне. Пасля ўцёкаў з Масквы ён друкуе дзве кнігі на Гарадзеншчыне ў Заблудаве. Але памёр Іван Фёдараў на Украіне. У ягоных паслугах спаланізаваныя беларуская шляхта і магнацтва патрэбы не мелі. У тыя ж часы і Сымон Будны пасля "Катэхізіса" пераходзіць на выданне кніг на польскай мове. Іван Фёдараў не змог адрачыся ні ад сваёй мовы, ні ад справы, таму і сканаў на чужой зямельцы...

НЕПАРАЎНАЛЬНАЯ ПАЦІ

Тануў карабель, на хвалях Атлантычнага акіяна засталіся тры жывыя істоты — два мужчыны і жанчына. Адзін з мужчын патануў. Засталося двое — мужчына і жанчына. Першы зрабіў усё, каб у жывых засталася яна. Гэта быў матрос Пака.

Жыццё пасля выратавання развяло ў розныя бакі бельгійскага марака Пака і жанчыну, але тая заўсёды памятала пра свайго збавіцеля. Яна яго знайшла і падарыла яму многа грошай і ў горадзе Люціх у ягоны гонар зрабіла грандыёзны святочны канцэрт. Як аказалася, бедны Пака, стаўшы пасля гэтага выпадку паштальёнам і меўшым 5 дзяцей, быў сапраўдным мужчынам. На тыя грошы ён заказаў на гэты канцэрт вялікі, прыгожы букет з незвычайна асаблівым і прыемным пахам...

Хто ж была тая ўдзячная жанчына? Італьянка Адэліна Паці, якая нарадзілася ў Мадрыдзе. Вось што пісаў Валянцін Пікуль: "Слава пра голас Паці дайшла і да нашых дзён. У тым, што яна была геніяльнай спявачкай, сумнявацца не трэба. Паці была здольна не толькі пераймаць пошчак салаўя, ці спаборнічаць з гучаннем аркестравага кларнета — Паці магла прымусіць людзей нават плакаць".

П.Чайкоўскі гаварыў, што паміж вакальнымі славутасцямі першае месца належыць Паці.

Як адзначалі яе сучаснікі, Паці з любоўю і павагай адносілася да кожнага — ад простага чалавека да высокай асобы. Я памятаю, як "Комсомольская правда" пісала, што адна з актрыс адмовілася ў санаторыі адпачываць у адным пакоі з калгасніцай. У ролі гэтай ганебнай артысткі немагчыма прадставіць геніяльную Паці.

Кажуць, да апошняй хвіліны свайго жыцця Паці была непараўнальнай, надзвычайна прыгожай і чулай, з чароўным голасам, аднолькава любімая і ў салонах, і простым народам...

ДРАЎЛЯНЕ, ПАЎТАРЫЎШЫЯ ПРЫКЛАД ЗАБОЙСТВАЎ СІНІДА

Недалёка ад межаў нашай дзяржавы была сталіца старажытных драўлян Іскарасцень, якую спаліла княгіня Вольга. За што? За сквапнасць свайго мужа Ігара. Абабраўшы падначаленае племя, князю Ігару гэтага здалося замала, і ён вяртаецца па новую даніну.

Параіўшыся і прыйшоўшы да высновы, што калі воўк панадзіцца ў статак, то перацягне ўсіх жывёлін, драўляне вырашылі забіць Ігара і выбралі для свайго намеру кару: сагнулі верхавіны двух дрэў, прывязалі да іх за ногі сквапнага і ненажэрнага Ігара... (945 г.).

Чытаем у Плутарха: "Сінід-грабежнік, прывязваў падарожнікаў да верхавін сагнутых соснаў, якія, распрамляючыся, разрывалі ахвяру".

АДКУЛЬ ПАЙШЛІ МАНЕТЫ?

Магчыма, хутка мы забудзем слова "манета". Наш урад і Нацыянальны банк разбалансавалі ўсю гаспадарку і грашовую сістэму. Але гісторыкі, археолагі і даследчыкі ўсё яшчэ будуць меркаваць аб эвалюцыі нашага народа па шматлікіх знаходках манетных скарбаў. І вельмі будзе дрэнна, што выпадзе з іх ужытку наш час, бо ўрад так і не здолеў стварыць пакуль яшчэ свой уласны манетны двор, а калісьці ў ВКЛ іх было некалькі.

Назва манеты пайшла ад Юноны-Манеты: Юноны, якая давала добрыя парады, угаворшчыцы ("угаворваць" па латыні monete). Адсюль і атрымалася слова, бо ў храме Юноны захоўваліся грошы...

(Па матэрыялах прэсы і кніг).
Міхась МАЛІНОЎСКІ, правадзейны член Геаграфічнага таварыства, г.Баранавічы.

24, субота

Беларускае тэлебачанне
14.00. Асілак. Прамая лінія.
15.00. Фільм-канцэрт.
15.30. Кубак Беларусі па вадналыжным спорце.
16.15. Карагод.
16.55. Па слядах "Сатурна", ці Права на жыццё.
17.55. Планета людзей.
* 18.30. "Чарапашкі ніндзя".
18.55. "Падводныя лодкі – акулы са сталі". Д/ф.
19.25. "Нов і К" – mon-10.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Тайны сям'і дэ Граншан". 1-я серыя.
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. Тры мадэлі. Футбольны агляд.
23.30. "Каскад".
23.50. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
14.00, 23.05. Навіны.
14.20. Лабірынт.
◆14.50. "Капкан".
* 15.20. Служэнне муз не церпіць мітусні.
16.35. У свеце жывёл.
17.00. Галасы Расіі.
17.15. Брэйн-рынг.
18.10. Да і пасля...
19.00. Асенні марафон Алега Басілашвілі.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35. Надвор'е.
◆20.45. "Наперакор усяму".
22.35. Хіт-парад "Астанкіна".
◆23.05. "Дазвольце прадставіцца, Рока Папалео" (Францыя–Італія).

Канал "Расія"
14.20. Экспедыцыя прадстаўляе.
14.25. Залатая шпора.
14.45. Музыка на дэсерт.
15.10. Футбол без граніц.
15.40. Слова пра Канстанціна Варабёва.
* 16.35. "Хутчэй за вецер" (ЗША).
17.30. Вусны дзіцяці.
18.00. Свята кожны дзень.
18.10. Кубак Дэвіса. Паўфінал.
◆19.25. "Шлюб па-італьянску".
21.10. Зусім сакрэтна.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
◆23.35. "Райская птушка".

Санкт-Пецярбург
* 13.35. "Садко".
15.05. Мультфільм.
15.20. Залаты ключ.
15.35. "Марыяна першая".
16.05. "Жывем 1914-га". Д/ф.
17.05. Міжнародны фальклорны фестываль у Ноўгарадзе.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.35. Экспрэс-кіно.
◆18.50. "Страсці".
20.50. Уік-энд з дэтэктывам.
22.05. Ваш стыль.
22.10. Адам і Ева +.

8-ы канал
* 15.00. "Д'Артаньгаў і тры сабакі-мушкецёры".
15.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
◆16.00. [illegible]
* 18.15. "Прыгоды вялікага мышыка".
18.30. Музычная праграма.
19.30. СОЛТЭК. Спартыўная мазаіка.
20.00. Пры свечках.
◆20.20. "Браты Карамазавы". 2-я серыя.
21.30. Студыя "БМ". Арт-панарама.
21.50. Сем хвілін з "Хрыстафорам".
◆22.00. "Шчаслівы той, які падобны да Уліса".

НТВ
* 17.00. Мультфільм.
18.00. Сёння.
18.35. Ключы да форта Баярд.
◆20.00. "Шпікі – аматары экстра-класа".
21.00. Надоечы.
◆21.45. [illegible]
23.20. Трэцяе вока.
24.05. Тэніс. Кубак Дэвіса.

25, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.30. Слова да чалавека.
9.00. Беларускі тур.
◆9.20. "Тайны сям'і дэ Граншан". 2-я серыя.
10.20. Нядзельная пропаведзь.
* 10.30. "Чарапашкі ніндзя".
10.55. "MTV. Лепшыя хіты".
11.25. Аэробіка.
11.45. АВС-клуб.
12.50. [illegible]
14.15. "Барбі-шоу".
14.45. Тры апельсіны.
16.05. Футбол. Чэмпіянат Беларусі.
17.40. Дзелавы веснік.
* 18.20. "Чарапашкі ніндзя".
18.55. Тэлекрама.
19.20. Праспект.
19.50. Запрашаем на вячоркі.
20.00. Панарама.
20.35. Калыханка.
20.55. Пяць хвілін на жарты.
21.05. Пад купалам Сусвету.
◆21.20. "Дзі каханне" (Італія).
23.30. Камп'ютэрны палігон.
* 23.55. "Славянскі базар-94".

Канал "Астанкіна"
7.15. Алімпійская раніца.
7.50. Спортлато.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.50. Экстра-НЛА.
11.45. "А музы не маўчалі".
12.55. Шпаргалка.
13.00. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.50. Жывое дрэва рамёстваў.
15.05. Японія з А.Каплоўным.
16.20. Клуб падарожнікаў.
17.15. Тэлелоцыя.
* 17.40. "Баскетбольная ліхаманка" і інш.
18.35. Бамонд.
18.50. Надвор'е.
◆19.00. "Ступень да Парнаса".
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны уік-энд.
23.00. Сёння. Рэлігійная праграма.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Студыя "Рост".
[illegible]

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
10.00. Экспрэс-кіно.
11.00. Нядзельны лабірынт.
[illegible]

8-ы канал
15.00. "Д'Артаньгаў і тры сабакі-мушкецёры".
[illegible]

НТВ
◆17.00. "Новыя прыгоды няўлоўных".
18.00. Сёння.
◆19.00. "Шпікі – аматары экстра-класа".
20.00. Вынікі.
23.05. Тэніс. Кубак Дэвіса.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

26 верасня – 2 кастрычніка

ШАЛІ
[illegible]

АВЕН
[illegible]

СКАРПІЁН
[illegible]

ЦЯЛЕЦ
[illegible]

СТРАЛЕЦ
[illegible]

БЛІЗНЯТЫ
[illegible] Магчымы вялікія пакупкі.

Пастарайцеся памірыцца з тымі, з кім сварыліся.

У выхадныя можа ўзнікнуць непаразуменне з бліжэйшым асяроддзем. Пастарайцеся выехаць за горад.

КАЗЯРОГ
Перамены ў асабістым жыцці.

Устрымайцеся ад паездак на гэтым тыдні. Будзьце асцярожнымі ў фінансавай сферы.

Звярніце ўвагу на вашу нервовую сістэму 2-га.

РАК
Вам прыйдзецца адкласці падарожжа, у якое вы збіраліся, на іншы час.

На пачатку кастрычніка правядзіце прафілактыку захворванняў. Пакупкі будуць удачнымі для дома.

ВАДАЛЕЙ
У панядзелак стабілізуецца становішча ў сям'і.

Пастарайцеся не канфліктаваць ні з кім 28-га і 1-га.

Усе важныя мерапрыемствы пачніце 30-га і 2-га.

ЛЕЎ
Фінансавыя справы будуць звязаны з вашай інфармаванасцю. Займіцеся вучобай або творчай дзейнасцю.

Пастарайцеся завяршыць раней пачатыя справы ў другой палове тыдня. На працы захоўвайце стрыманасць.

РЫБЫ
У сераду магчымы фінансавыя непаразуменні. Будзьце эканомнымі.

Любоўныя сустрэчы — 28—30-га. Адыход Сатурна ў Рыбах можа прынесці нечаканыя перашкоды.

Будзьце ўпэўненымі ў сабе ў выхадныя. Звярніце ўвагу на нервовую сістэму.

ДЗЕВА
Канец месяца прынясе жаданыя вынікі. Магчыма ўдачная дзелавая паездка.

Спрыяльныя дні 30-га і 2-га. Правярайце ўсю інфармацыю, якую атрымаеце, каб пазбегнуць непрыемнасцей.

26, панядзелак

Беларускае тэлебачанне
9.05. Дзелавы веснік.
9.20. Пад купалам Сусвету.
9.30. Пяць хвілін на жарты.
9.40. Аэробіка.
10.05. "Мне не хапае вас, настаўнік". Заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Л.С.Мухарынская.
11.30. Памяці народнага артыста Беларусі Зіновія Бабія.
15.50. ТБ – школе. Пазакласнае чытанне.
16.10. Паказвае Гродна.
16.50. "Бімбам".
17.10. Навіны (з сурдаперакладам).
* 17.40. "Прагулка ката Леапольда".
17.50. Беларускі тур. Падарожжа, сустрэчы, адпачынак.
18.10. Абласныя навіны (Брэст).
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
18.35. Надвор'е.
18.40. Аэробіка.
18.50. "Праспект".
20.00. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.45. Кантакт.
21.50. Студыя "Тэлесябрына".
21.55. Спартыўны тэлекур'ер.
22.05. Вялікае княства Літоўскае.
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.25. Ніка.
23.40. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
17.25. Свет сёння.
17.40. Азбука ўласніка.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
18.50. "Галасы Расіі". Спявае ансамбль "Крыніца".
19.00. Смехапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Гол.
21.15. Прэс-клуб.
22.40. Канал ілюзій.
23.10. Працяг канала ілюзій.
23.40. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
◆8.30. "Справа Гаргонавай". 1-я серыя.
9.40. Антрэпрыза. Тэатральны фестываль у Эдынбургу.
10.40. Сялянскае пытанне.
* 15.20. "Кот у ботах", "Ай, любая сястрыца".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Ульянаўская нафта".
16.35. Урача выклікалі?
16.50. Бізнес у Расіі.
17.20. Свята кожны дзень.
17.30. Выратаванне 911.
18.25. У вёсцы Гадзюкіна – даждыжы...
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Двайны грэх".
20.35. Кліп-антракт. А.Губін.
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Без рэтушы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. "Алег Басілашвілі. Які ён?".

Санкт-Пецярбург
10.30. "Рускі дом". Д/ф.
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Адам і Ева +.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.20. "Вось табе на".
◆14.40. "Страсці".
16.15. "Хроніка адной рэпетыцыі". Д/ф.
17.15. "Чароўная гісторыя". Спектакль для дзяцей.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
19.55. Свет мастацтва.
20.30. Тэлеслужба бяспекі.
* 20.40. "Фарух і Зумрад".
20.55. Да 60-годдзя А.В.Басілашвілі.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. А.П.Чэхаў. "Сцэнкі".
◆23.00. "Уся каралеўская раць". 1-я серыя.

8-ы канал
* 18.00. Мультсерыял "Д'Артаньгаў і тры сабакі – мушкецёры".
18.25. "Аўра". Д/ф.
18.45. Як справы, старына?
* 19.20. Мультфільм.
19.50. Пры свечках.
20.00. Навіны.
◆20.20. "20-га снежня". 1-я серыя.
21.30. Студыя "БМ" выбірае...
21.50. Foxy music.
22.50. Опра Уінфры-шоу.

НТВ
* 17.05. Мультфільм.
17.25. Каманда: увесь сезон з "Макларэн".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. У пошуках прыгод.
◆19.20. "Добрыя намеры" (Данія–Швецыя). Фільм 1-ы.
◆21.35. "Карл Вялікі" (Італія–Францыя). 1-я серыя.
22.35. Часінка.

27, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
* 8.40. "Асцярожна! Карасі!", "Папугаі".
9.00. ТБ – школе. Пазакласнае чытанне.
9.20. "Санташа". Кіканарыё.
9.50. Адкрыццё сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
◆11.50. "Палац Сімарона".
13.10. "Бімбам".
13.35. Навіны (з сурдаперакладам).
15.50. "Нов і К" – mon-10.
16.40. ТБ – школе. Гісторыя.
17.10. "Крылы". Відзьмуяна.
17.30. Паэтычная гасцёўня. Вершы Генрыха Сірадава.
17.50. Тэлевізійны клуб палярнікаў і рыбаловаў "Удача".
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
18.40. Эканамікст.
19.00. Чарнобыль: праблемы і высновы.
20.00. Мосрм. Культурна-ветэранская праграма.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Надвор'е.
22.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
5.30. Раніца.
7.00, 9.50, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
7.15. Працяг праграмы "Раніца".
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
◆8.20. "Дзікая Роза".
8.45. Сёмае неба.
10.00. Справа.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.05. Рок-урок.
16.40. За кулісамі. Інтэграцыя: іншага шляху няма.
17.25. Тэхнадром.
17.35, 20.35. Надвор'е.
17.40. Памяці Р.Раждзественскага.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. З першых рук.
20.55. Футбол. Кубак УЕФА. 1/32 фіналу. "Нант" (Францыя) – "Ротар" (Валгаград).
22.50. 50 x50.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
* 8.30. "Піпа і бык".
8.35. Ранішні канцэрт.
8.50. Без рэтушы.
9.45. "К-2" прадстаўляе: "Абзац".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Фальклорная карусель.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Ваша права.
17.05. Чалавек справы.
17.40. Свята кожны дзень.
17.50. Ніхто не забыты.
17.55. Здарова жывеш.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Фільм-прэм'ер.
◆19.55. "Блеф, ці Гісторыя аб падмане і махлярстве".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Футбол. Кубак УЕФА. "Дынама" (Масква) – "Сэрэн" (Бельгія).

Санкт-Пецярбург
10.15. "Дом Бенуа". Д/ф.
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.15. "Асляня-агароднік".
◆14.45. "Залатое цяля". 1-я і 2-я серыі.
17.35. Адкрываю для сябе Расію.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
19.50. "Зоркі" эстрады на 5-м канале.
20.40. Тэлеслужба бяспекі.
20.50. Без назвы.
21.10. Гэгстэр.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Уся каралеўская раць". 2-я і 3-я серыі.

8-ы канал
* 18.00. Мультфільм.
18.25. Студыя "ІНТЭКС". Навіны.
18.40. "Смерць у растэрміноўку". Д/ф.
* 19.00. Мультфільм.
19.30. ММ-4: Кірмаш.
20.00. БАНТ. Рэпартаж.
20.05. Шанц-прыз.
◆20.20. "20-га снежня". 2-я серыя.
21.30. Студыя "БМ": "На даху".
◆21.50. "Кошт рызыкі".

НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.25. Каманда: увесь сезон з "Макларэн".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Спартыўны калейдаскоп.
◆19.35. "Добрыя намеры". Фільм 2-гі.
◆21.35. "Карл Вялікі". 2-я серыя.
22.40. Часінка.
23.10. Рэтра-ТБ.

28, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
◆9.05. "Дзявочы манеж".
9.00. ТБ – школе. Гісторыя.
9.30. "Май каханне, мой сумак".
10.30. Аэробіка.
11.30. Вялікае княства Літоўскае.
13.10. "Крылы".
15.00. Відзьма-нявідзьма.
16.40. "Еўрапейскі калейдаскоп".
17.10. "Бімбам".
17.30. "Нялраддзі". Да 50-годдзя Лідскага камбіната харчовых канцэнтратаў.
17.50. Футбол. Кубак УЕФА. "Лацыо" (Італія) – "Дынама" (Мінск). Пасляслоўе да матча.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
18.35. "Ніцы зорак".
20.00. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Надвор'е.
22.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
5.30. Раніца.
7.00, 9.50, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
7.15. Працяг праграмы "Раніца".
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
◆8.20. "Дзікая Роза".
8.45. Дзелавы веснік.
8.55. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. На балі ў Папялушкі.
* 16.05. "Лятаючы дом".
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Азбука ўласніка.
17.40. Свет сёння.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
18.55. Клуб "Белы папугай".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Маналог.
20.55. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Спартак" (Масква) – "Пары Сен-Жэрмен" (Францыя).
23.10. Праграма "У".
23.30. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Агляд.
0.40. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Ранішні канцэрт.
◆8.40. "Санта-Барбара".
9.30. Рэпарцёр.
9.45. XX стагоддзе ў кадры і па-за кадрам.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Далёкі Усход.
16.50. Кліп-антракт. М.Оліне.
16.55. М-трэст.
17.10. Залатая галінка. "Манастыры Наўгародчыны".
17.40. Свята кожны дзень.
17.55. Звычайная справа.
18.10. Тэледэбаты.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Гранд-рэпартаж. "Цыганская рапсодыя".
21.05. Зала чакання. "Прызначанае банкруцтва".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Пецярбургскія сезоны.

Санкт-Пецярбург
* 11.20. "Кракакот", "Цінка-павуцінка".
11.40. "Я хачу быць отракам светлым". С.Ясенін.
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
14.20, 21.25. Тэлемагазін.
◆14.45. "Тарцюф".
16.20. Рускія рамансы спявае Галіна Пісарэнка.
16.45. Урок нямецкай мовы.
◆17.00. "Здарэнне на вуліцы Паланк".
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 19.55. "Справа мінулая".
20.05. Блеф-клуб.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Падсякай". Перадача для рыбаловаў.
21.10. Музычны момант.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Другое нараджэнне". 1-я і 2-я серыі.

8-ы канал
* 18.00. Мультсерыял.
18.45. СОЛТЭК. Навіны.
18.55. ММ-4. Нямецкая хваля.
* 19.25. Мультфільм.
20.00. "ПІК".
20.10. Агенцтва "Пармікс": Гарадскі гадзіннік. Навіны.
◆20.25. "20-га снежня". 3-я серыя.
21.30. Студыя "БМ": "Рок на вакацыях".
◆21.50. "Я табе нічога не скажу".

НТВ
* 17.00, 18.35. Мультфільм.
17.25. Каманда: увесь сезон з "Макларэн".
18.00, 21.00. Сёння.
◆19.10. "Покліч дамашняга ачагу" (ЗША).
◆21.35. "Карл Вялікі".
22.40. Часінка.
23.10. Кафэ "Абломаў".

29, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.40. Крода.
9.00. ТБ – школе. Гісторыя.
9.20. "Май каханне, мой сумак".
10.00. Тыдзень. Футбольны агляд.
11.20. "Бімбам".
12.00. ТБ – школе. Беларуская літаратура.
16.00. Навіны.
* 17.10. "Купля і мышы".
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
19.00. [illegible]
19.25. 1000 пытанняў.
20.00. Партрэт на фоне часу.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Надвор'е.
22.00. "Залатая дзесятка".
23.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
5.30. Раніца.
7.00, 9.50, 15.00, 17.00, 20.00, 23.35. Навіны.
7.15. Працяг праграмы "Раніца".
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
◆8.20. "Дзікая Роза".
8.45. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Баварыя" (Мюнхен) – "Дынама" (Кіеў).
* 15.25. "Вайна гобатаў".
* 15.50. Мульцітролія.
16.05. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета. "Агульны дом СНД: ідэалы і практыка".
17.25. Знак пытання.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
18.55. Сярэбраны шар.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква –Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
◆21.30. "На яркім сонцы"
23.45. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Паехалі.
◆8.40. "Санта-Барбара".
9.35. Зусім сакрэтна.
10.30. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Востраў".
16.35. На шляху да рынку.
16.50. Рубяжы.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Я – лідэр.
20.55. Ціхі дом.
21.45. Экран крымінальных паведамленняў.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Футбол. Кубак кубкаў. "Ферэнцварош" (Венгрыя) – ЦСК (Расія).

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Іграе аркестр абароны Расіі.
13.55. "Мікалай Астроўскі. Легенды і быль". Д/ф.
14.45., 21.25. Тэлемагазін.
◆14.50. "Садко".
16.20. Еўрапейскі калейдаскоп.
* 16.50. "Просты мужык".
17.00. Студыя "Уяві".
17.10. Дзецям пра зверанят.
17.30. Парады садаводам.
17.40. Рэформа і ўлада.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Асенні марафон".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Вакальны цыкл Д.Шастаковіча на вершы С.Чорнага выконвае Г.Вішнеўская.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. "Вячэрні звон". Музычны канал.
◆23.20. "Другое нараджэнне". 3-я серыя.

8-ы канал
* 18.00. Мультсерыял.
18.35. "Колькі каштуе каханне?" Д/ф.
* 19.30. Мультфільм.
19.50. Пры свечках.
20.00. БАНТ. Рэпартаж.
◆20.10. "20-га снежня". 4-я серыя.
21.15. ММ-4. "Да ведама".
21.30. Студыя "БМ". "Квадракола".
◆21.50. "Сорак каратаў".

НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.25. Каманда: увесь сезон з "Макларэн".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Такое спартыўнае жыццё.
◆19.00. "451° па Фарэнгейту" (Вялікабрытанія).
◆21.35. "Карл Вялікі".
22.40. Часінка.
◆23.15. "Развітанне з фальшывым раем" (Германія).

30, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.40. Як нараджаецца музыка?
9.00. ТБ – школе. Беларуская літаратура.
9.30. Гуляем у стрытбол.
10.00. "Пяць зорак".
11.10. "Я + Я". Мужчына і жанчына.
11.45. Планета людзей.
12.15. Размовы ад Вовы.
12.45. "Дывертысмент".
13.10. "Бімбам".
13.30. Навіны.
16.30. Жыві і помні. "Трасцянец" – наш боль.
17.10. "Бімбам".
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-Бі-сі.
18.35. "Сваё ці чужая выгада?" Погляд на прыватызацыю дзяржаўнай маёмасці.
20.20. Студыя "Тэлесябрына".
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам сусвету.
21.50. Надвор'е
22.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"
5.30. Раніца.
7.00, 9.50, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
7.15. Працяг праграмы "Раніца".
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока.
◆8.40. "Дзікая Роза".
9.10. "Лідзія Скоблікава". Аўтапартрэт.
10.00. Бізнес-клас.
◆15.25. "Рыжы, сумленны, закаханы". 1-я серыя.
17.25. Чалавек і закон.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Чалавек тыдня.
◆18.20. "Дзікая Роза".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Сустрэча з А.І.Салжаніцыным.
◆21.05. "Вуліцы Сан-Францыска".
22.05. "Погляд" з А.Любімавым.
23.10. Валейбол. Зборная Расіі – зборная Канады.
24.00. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестки.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Осінцаў баль.
◆9.05. "Санта-Барбара".
9.55. "Ламінарыя, ці Жыццё з пункту гледжання..." Д/ф.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
◆16.50. "Усё яшчэ не чалавек". 1-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Зорны дождж.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.30. Джэнтльмен-шоу.
21.05. "К-2" прадстаўляе: "Спыніся, імгненне".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Перамена лёсу".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Вясна, лета, восень, зіма і мастак Зінка". Д/ф.
13.45. "Чараўніцтва". Фільм-канцэрт.
◆14.45. "Асенні марафон".
16.20. З любоўю да вас. Марыя Біешу.
* 17.20. "Камарыль", "Блакітнае сланяня".
◆17.40. "Кешка і гангстэры".
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Дзіця чалавечае".
20.50. Тэлеслужба бяспекі.
21.00. "А я іду..." Спявае М.Баярскі.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Двухмеснае аўто".

8-ы канал
* 18.00. Мультсерыял.
18.25. СОЛТЭК. Дорэміфасолькі.
18.30. "Кузьма Пятроў-Водкін." Д/ф.
19.00. Скрытая камера.
* 19.20. Мультфільм.
19.55. БАНТ. Рэпартаж.
20.00. Агенцтва "Пармікс". "Гарадскі гадзіннік", "Навіны".
◆20.10. "Яны змагаліся за Радзіму". 1-я серыя.
21.30. Студыя "БМ". "Дзевятае воблака".
21.45. Час мясцовы.
◆22.10. "Цяжкі сезон".

НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.25. Каманда: увесь сезон з "Макларэн".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Футбольны клуб.
◆19.30. "Ля возера". 2-я серыя.
◆21.35. "Карл Вялікі".
22.40. Часінка.
◆23.15. "Апошняе танга ў Парыжы" (Італія–Францыя).

1, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.50. Здароўе. Тэлечасопіс.
◆9.15. "Доўгія провады".
10.50. Паказвае Віцебск.
* 11.45. "Лулу – анёл кветак".
12.20. "Пушчанскія галасы".
13.00. "Бімбам".
13.30. Архіварыус. На канцэрце Мусліма Магамаева (1963 год).
14.10. Хрысціянская праграма.
14.40. Шматгалоссе. Народы Беларусі.
15.25. Студыя "Бімбам" прадстаўляе.
* 15.45. "Чарапашкі ніндзя".
16.10. "Чацвёртае вымярэнне".
16.45. "Нов і К" - mon-10.
17.45. "Падводныя лодкі – акулы са сталі". Д/ф.
18.15. Тыдзень тэлебачання Кітая. Выступленне Надзвычайнага і Паўнамоцнага пасла КНР у Беларусі пана Ван Сінда. "Кітай". Д/ф.
19.00. Міжнародны дзень музыкі.
19.50. Міжнародныя спартыўныя навіны.
20.25. Пад купалам Сусвету.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Тайны сям'і дэ Граншан". 2-я серыя.
22.35. Пяць хвілін на жарты.
22.45. "Каскад". Пра бізнес і бізнесменаў.
23.05. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
8.00. "Марафон-15" – малышам.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір"
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Я – жанчына.
11.00. Без паўзы.
11.10. Смак.
11.25. Дапамажы сабе сам.
11.55. Чалавек і закон.
12.05. "Кітай: экзотыка і не толькі..." Праграма Кітайскага тэлебачання.
13.50, 22.50, 23.50. Навіны.
14.05. Тэлескоп.
◆14.35. "Кэмвізл".
15.00. Люстэрка.
15.40. Рускія народныя песні і рамансы спявае Д.Хварастоўскі.
16.05. У свеце жывёл.
16.45. Шчаслівы выпадак.
17.35. Да і пасля...
18.30. Бамонд.
18.45. "Сем нот "Астанкіна": Міжнародны дзень музыкі.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35., 23.00. Надвор'е.
◆20.45. "Звар'яцелыя". (ЗША).
23.10. Валейбол. Зборная Расіі – зборная Грэцыі.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестки.
7.25. "Душы цудоўныя парывы". Д/ф.
* 7.55. "Муфта, паўчаравіка і мохавая барада".
8.25. Студыя "Рост".
8.55. Пілігрым.
9.40. Музыка ўсіх пакаленняў.
10.10. Тэлеэрудыт.
10.15. Да Масквы – далёка.
11.00. Кліп-антракт. В.Казачэнка.
◆11.10. "Вясёлае чарадзейства".
12.20. Кіно ў кастрычніку.
12.35. Тэлеэрудыт.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Перарваны звон у Карнегі-хол.
14.05. Астралогія кахання.
14.35. "Зоркі Амерыкі".
* 15.05. "Сіротка Эні".
15.15. Футбол без граніц.
* 16.10. "Тры мушкецёры" (ЗША).
17.05. Вуснамі дзіцяці.
17.35. Свята кожны дзень.
17.45. Шарман-шоу.
◆19.25. "Апошняя мішэнь".
21.25. Рэк-тайм.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
◆23.35. "Вір".

Санкт-Пецярбург
9.00. Рэлігійная праграма.
◆9.35. "Двухмеснае аўто" (ЗША).
11.40. Музыка на заказ.
12.10. Чароўная лінія.
* 12.25. "Нябесны дар", "Малахітавая шкатулка".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Рабочы пасёлак". 1-я і 2-я серыі.
* 15.50. "Марыяна першая".
16.20. У адным нясумным пансіёне.
16.40. "Еўропа ў агні". Д/ф.
17.45, 20.50. Уік-энд з дэтэктывам.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
◆19.15. "Страсці". Тэлесерыял.
* 21.05. "Падаў леташні снег".
21.45. Ваш стыль.
◆21.55. "Сяло Сцяпанчыкава і яго жыхары". 1-я серыя.

8-ы канал
* 15.00. Мультсерыял.
15.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
◆15.55. "Мікі і Мод" (ЗША).
* 17.50. Мультфільм.
18.25. СОЛТЭК. Спартыўная мазаіка.
18.55. Фірма "Кэдберы" і "ММ-4" прадстаўляюць музычную праграму.
20.00. Пры свечках.
◆20.15. "Яны змагаліся за Радзіму". 2-я серыя.
21.30. Студыя "БМ". "Суботнія зоркі".
21.45. Сем хвілін з "Хрыстафорам".
◆22.00. "Як стварыць ідэал".

НТВ
* 17.00. Мультфільм.
18.00. Сёння.
18.35. Ключы ад форта Баярд.
◆20.00. "Шпікі – аматары экстра-класа".
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт.
◆22.05. "Цэнзуру да памяці не дапускаю".
23.20. Трэцяе вока.
24.05. Тэніс. Кубак Дэвіса.

2, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.30. Слова да чалавека.
9.00. Беларускі тур.
◆9.20. "Тайны сям'і дэ Граншан". 2-я серыя.
* 10.20. "Чарапашкі ніндзя".
10.45. Дайнова-інвест: "MTV. Лепшыя хіты".
11.15. Аэробіка.
11.45. Гасцёўня "Тэлебома".
* 12.45. Мультклуб.
13.15. "Хто лепшы?" Гульня-конкурс у СШ № 117 г. Мінска фонда "Стварэнне".
◆13.50. "Таксі № 518". 1-я і 2-я серыі.
15.30. Тры апельсіны.
15.50. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
16.45. Тэлекрама.
* 16.55. "Чарапашкі ніндзя".
17.20. Праспект.
17.50. Дзелавы веснік.
18.05. Памяці народнага артыста Беларусі Зіновія Бабія.
19.35. Спартыўнаму комплексу "Раўбічы" – 20 гадоў.
20.00. Панарама.
20.35. Калыханка.
20.55. Пяць хвілін на жарты.
21.05. Пад купалам Сусвету.
21.15. "Сінема" прадстаўляе.
◆21.20. "Жанчына Месяца".
22.55. Камп'ютэрны палігон. Аналітыка, графіка, мастацтва.
23.10. Футбол. КІМ (Віцебск) – "Тарпеда" (Мінск).
24.00. Рок-айленд-шоу.

Канал "Астанкіна"
7.15. Алімпійская раніца.
7.50. Спортлато.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00 Хрустальны чаравічак.
10.50. Экстра-НЛА.
11.15. "Шырэй кругі"
12.45. Шпаргалка з падарункам.
13.00. "Падводная адысея каманды Кусто".
13.50, 17.05, 22.50, 23.50. Навіны.
14.10. "Стратэгія Перамогі". Д/ф.
15.20. Жывое дрэва рамёстваў.
15.25. Клуб падарожнікаў.
16.15. Амерыка з М.Таратутам.
16.45. Тэлелоцыя.
* 17.15. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
18.15. Надвор'е.
18.20. "Ступень да Парнаса" Афіша фестывалю.
◆18.40. "Таксіст".
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны уік-энд.
22.05. Праменад у Марыінскім.
23.05. Футбол. "Тарпеда" (Масква) – "Ротар" (Валгаград).

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестки.
7.25. Настаўнік Сургута.
8.25. Студыя "Рост".
8.55. Сусветная вёска. "Кіжскія званы".
9.20. Добрай раніцы, Еўропа.
9.50. Амы-баты...
10.20. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з "Малой Еўропы".
◆10.50. "Жывыя і мёртвыя". 1-я серыя.
12.40. Шэсць сотак.
13.20. Не высечы...
◆13.35. "Жывыя і мёртвыя". 2-я серыя.
15.15. Тэлеконкурс юрыстаў.
16.00. У свеце жывёл.
* 17.00. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
17.55. Ю.Дамброўскі. Прэм'ера тэлеспектакля.
18.40. Кліп-антракт. І.Алеграва.
18.45. Свята кожны дзень.
◆19.25. "Чырвонае сонца".
21.25. У Ксюшы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Каробка перадач.
22.50. Цішыня № 9.

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
* 9.35. "Клемянціна".
10.05. Экспрэс-кіно.
10.20. Свярдлоўск. Будні і святы.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. Фільм-канцэрт.
* 13.15. "Буронка".
◆13.35. "Факір з 4 "В".
14.05. Казка за казкай.
14.40. Тэлеклуб "Класіка".
16.00. Чэмпіянат Італіі па футболе.
17.50. Залаты ключ.
18.05. Сустрэнемся ля "Пяці вуглоў".
18.50. "Мікола Пусен". Тэлефільм.
19.30. Інфарм ТБ.
◆19.55. "Забойства на Ждана ўскай".
21.25. Ваш стыль.
21.35. Адамаў яблык.
◆22.35. "Сяло Сцяпанчыкава і яго жыхары". 2-я серыя.

8-ы канал
◆15.00. "Цырк".
* 16.30. Мультсерыял.
17.00. СОЛТЭК "ПІК".
◆17.30. "Плюмбум, або Небяспечная гульня".
19.00. Спорт-сакрэт.
19.20. Дасье агента 007.
◆19.50. "Ліцэнзія на забойства". 1-я серыя.
21.00. Студыя "БМ". "Праграма-дайджэст".
◆21.30. "Ліцэнзія на забойства". 2-я серыя.
22.30. Foxy music.

НТВ
◆17.00, 18.40. "Карона Расійскай імперыі".
18.15. Планета мод.
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Землетрасенне" (ЗША).
23.20. КВЗ-89. Фінал.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

КІНААФІША МІНСКА

24 верасня

"МАСКВА": "Амерыканскі дзядуля" — 13.20 (л), 14.50. "Жаночая тайна"*** — 16.20. "Спісак Шындлера" (2 с.)** — 18.10. "Салон Кіці"*** — 21.30. Шоу "Парадыз" — 23.00.

"КАСТРЫЧНІК": "Тэмпераментныя дактары" — 14.10, 17.50. "Гардэмарыны-3" — 15.50. "Спісак Шындлера" (2 с.)** — 19.30. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

"АЎРОРА": "У гасцях у гномаў" і інш. м/ф (д) — 14.00. "Мужы і палюбоўнікі"*** — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Дафніс і Хлоя"*** — 15.30, 17.20. "Вельмі верная жонка" — 19.10, 20.50.

"БЯРЭСЦЕ": "Скарбы Амазонкі"** — 12.00, 16.00, 17.30, 21.00. "Дафніс і Хлоя"*** — 14.00, 19.00. "Бетховен-2" — 11.30, 15.00, 18.30. "Самаволка" — 13.10, 16.40, 20.00.

"ВІЛЬНЮС": "Небяспечны бізнес" — 12.00 (25-га — л), 17.00, 20.20. "Дафніс і Хлоя"*** — 13.40, 22.00 (н). "Няма куды больш бегчы" — 15.25, 18.40. Інфармацыйна-пацяшальная праграма "Усмешка" — 20.30 (толькі 24-га).

"ДРУЖБА": "Франкенштэйн-2000" ("Уваскрэсенне з мёртвых")*** — 14.30, 18.00, 21.30. "Дзікае каханне"** — 16.00, 19.30.

"ПАРТЫЗАН": "Нулявы допуск" — 13.30, 15.10, 18.30, 22.00 (н). "Галізна на продаж"*** — 16.50, 20.20.

"ПЕРАМОГА": "Скарбы Амазонкі"** — 11.00, 14.40, 18.20, 20.00. "Пацукі, ці Начная мафія"** — 12.40, 16.20. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 21.00.

"САЛЮТ": "Тэмпераментныя дактары" — 13.40, 16.50, 20.10. "Галізна на продаж"*** — 12.00. "Клас 1999"*** — 15.10, 18.30, 21.50.

"СУЧАСНІК": "Насця" — 14.30. "Эмануэль-5"**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

"БЕЛАРУСЬ": "Чырвоная гарачыня"*** — 11.00, 15.00, 19.30. "Фенікс-воін, ці Вайна амазонак"*** — 10.30, 13.30, 18.00, 21.00. "Кашмар на вуліцы Вязаў"*** — 12.30, 15.40, 18.50. "Вайна ніндзя"*** — 14.10, 17.20, 20.30. "Жыкіны мемуары"*** — 12.00. "Жандарметкі" — 16.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.00.

"КІЕЎ": "Пра бізнесмена Фаму" — 13.00 (толькі 24-га — л), "Быць каханай"** — 15.00. "Шалёныя ночы Клеапатры"**** — 17.00, 19.00, 20.40.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 104.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі – 68-27-21; аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацый – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37; рэкламная служба – 68-29-45.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Аляксандр САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ